

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2024
Avaldamismärge:	RT I, 27.09.2023, 5

Taimede paljundamise ja sordikaitse seadus¹

Vastu võetud 08.12.2005

[RT I 2005, 70, 540](#)

jõustumine 01.01.2006, § 65 lõike 1 punkt 3 osas 01.07.2006. a.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
01.06.2006	RT I 2006, 28, 211	01.07.2006
11.01.2007	RT I 2007, 6, 32	01.02.2007
15.02.2007	RT I 2007, 24, 127	01.01.2008
13.12.2007	RT I 2007, 70, 428	01.01.2008
21.05.2008	RT I 2008, 23, 150	01.07.2008
18.12.2008	RT I 2009, 3, 15	01.02.2009
10.06.2009	RT I 2009, 34, 224	01.01.2010
16.09.2009	RT I 2009, 48, 321	23.10.2009
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
10.06.2010	RT I 2010, 35, 193	08.07.2010, osaliselt 01.10.2012
23.02.2011	RT I, 25.03.2011, 1	01.01.2014; jõustumisaeg muudetud 01.07.2014 [RT I, 22.12.2013, 1]
26.10.2011	RT I, 09.11.2011, 3	19.11.2011, osaliselt 01.01.2012
05.12.2013	RT I, 22.12.2013, 1	01.01.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
05.06.2014	RT I, 29.06.2014, 1	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
11.06.2015	RT I, 30.06.2015, 4	01.09.2015, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ⁴ lõike 2 alusel asendatud sõna „Põllumajandusministeerium” sõnaga „Maaeluministeerium” vastavas käändes.
31.05.2017	RT I, 16.06.2017, 1	01.07.2017
06.12.2017	RT I, 28.12.2017, 2	01.02.2018
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.02.2019	RT I, 19.03.2019, 7	01.04.2019, osaliselt 01.01.2020

10.06.2020	RT I, 01.07.2020, 1	01.01.2021, seaduses asendatud sõna „Põllumajandusamet” sõnadega „Põllumajandus- ja Toiduamet” vastavas käändes.
15.06.2020	RT I, 30.06.2020, 7	01.07.2020, osaliselt 10.07.2020; seaduses asendatud sõna „ühenduseväline” sõnaga „liiduväline” vastavas käändes.
25.11.2020	RT I, 08.12.2020, 1	01.01.2022, osaliselt 01.01.2021
20.06.2023	RT I, 30.06.2023, 1	01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 6 alusel tekstis asendatud sõna „Keskkonnaministeerium” sõnaga „Kliimaministeerium” vastavas käändes ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel tekstis läbivalt asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib taimesordi (edaspidi *sort*) registreerimist, sordi sordilehte ja kaitse alla võtmist, sordi kasutamise kohta teabe esitamist, kaitsealuse sordi omaniku õigusi, seemne, taimse paljundusmaterjali (edaspidi *paljundusmaterjal*) ning kultiveerimismaterjali ja geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja paljundusmaterjali turustamisotstarbelist tootmist, sealhulgas pakendamist, turustamist ja Eestisse toimetamist, riiklikku järelevalvet ning vastutust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete rikkumise eest.

[[RT I, 19.03.2019, 7](#)- jõust. 01.01.2020]

(2) Käesolevat seadust ei kohaldata sellise seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali suhtes, mis on:

1) toodetud oma tarbeks kasutamiseks;

2) ette nähtud ekspordiks;

[[RT I, 09.11.2011, 3](#)- jõust. 19.11.2011]

3) [kehtetu -[RT I 2009, 48, 321](#)- jõust. 23.10.2009]

4) tööstustootmena kasutatav seeme.

(3) Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas seaduses ja selle alusel antavates õigusaktides ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide ja käesoleva seaduse erisusi.

(4) Seemne kasutamisel toiduna kohaldatakse toiduseaduse sätteid.

(5) Seemne kasutamisel sööda või selle koostisosana kohaldatakse söödaseaduse sätteid.

[[RT I 2006, 28, 211](#)- jõust. 01.07.2006]

§ 2. Sort ja tuletatud sort

(1) Sort käesoleva seaduse tähenduses on botaanilise taksoni madalaima eristatava taseme taimerühm, mis on määratletud genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist määratud tunnustega, mis erineb sama botaanilise taksoni siseselt teistest taimerühmadest vähemalt ühe tunnuse poolest ning millele omased tunnused selle paljundamisel järgnevate põlvkondade vältel on ühtlikud ja püsivad. Nimetatud tingimustele vastav taimerühm loetakse sordiks sõltumata sellest, kas sordi kaitse alla võtmise tingimused on täidetud või mitte.

(2) Tuletatud sort on lähtesordist fenoloogiliste tunnuste poolest selgelt eristatav sort, mis on tuletatud lähtesordist või sellest tuletatud sordist ja mis sarnaneb lähtesordiga genotüübi või genotüüpide kombinatsiooniga määratud põhitunnuste poolest, välja arvatud tuletamisest põhjustatud erinevused.

(3) Tuletatud sordi võib saada aretuse teel mutandist, lähtesordi isendist, tagasiristamisel või transformatsioonil geenitehnoloogiat kasutades, samuti somaatilisel kloonimisel või muul sellisel viisil.

§ 3. Seeme

(1) Seeme käesoleva seaduse tähenduses on põllukultuuridest teravilja-, sööda-, õli-, kiukultuuri ja peedi seeme ning köögiviljakultuuri seeme, mida kasutatakse või kavatakse kasutada turustamisotstarbelise seemne või paljundusmaterjali tootmiseks või taimede kasvatamiseks.

(2) Teravilja-, sööda-, õli-, kiu- ja köögiviljakultuuri ning peedi seemned jagatakse nende põlvnemise ja kvaliteedi alusel kategooriatesse.

(3) Seemne kategooriad ja nende kvaliteedinõuded käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 4. Paljundusmaterjal

(1) Paljundusmaterjal käesoleva seaduse tähenduses on seemnekartul ning aiakultuuri puhul puuvilja-, marja-, dekoratiiv- ja köögiviljakultuuri taimeliigi istutusmaterjal, milleks on istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud taim või taimeosa ja taimeliigi paljundamiseks või istutusmaterjali tootmiseks kasutatav taimne materjal, sealhulgas pookealus ja seeme, välja arvatud köögiviljakultuuri seeme.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Seemnekartul ning puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjal jagatakse nende põlvnemise ja kvaliteedi alusel kategooriatesse.

(3) Paljundusmaterjali kategooriad ja nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(4) Puuvilja- või marjakultuuri kloon käesoleva seaduse tähenduses on puuvilja- või marjakultuuri taime vegetatiivse paljundamise tulemusena saadud geneetiliselt identne taim.
[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

§ 5. Kultiveerimismaterjal

(1) Kultiveerimismaterjal käesoleva seaduse tähenduses on nõukogu direktiivi 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 011, 15.01.2000, lk 17–40) lisas I nimetatud ning metsanduslikul eesmärgil kasutatavate puuliikide ja nende hübriidide seemned, taimeosad ja istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud istutusmaterjal.

(2) Kultiveerimismaterjal jagatakse algmaterjali päritolu ja kvaliteedi alusel kategooriatesse.

(3) Kultiveerimismaterjali kategooriad, kultiveerimismaterjali algmaterjalile ja kvaliteedile esitatavad nõuded ning algmaterjali üle arvestuse pidamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 6. Geneetiliselt muundatud sordi seeme ning paljundus- ja kultiveerimismaterjal

(1) Geneetiliselt muundatud sordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelist tootmist, pakendamist ja turustamist ning riiklikku järelevalvet nimetatud tegevuste üle korraldatakse käesoleva seaduse nõuete kohaselt ning geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses sätestatud nõudeid arvestades.

(2) Geneetiliselt muundatud sordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali puhtuse, märgistuse ja muud asjakohased nõuded võib kehtestada valdkonna eest vastutav minister.

(3) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava geneetiliselt muundamata sordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali partii puhtuse, märgistuse ja muud asjakohased nõuded võib kehtestada valdkonna eest vastutav minister.

§ 6¹. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sort

(1) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sort käesoleva seaduse tähenduses on käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud sort, mis on kohanenud Eesti (edaspidi *päritolupiirkond*) oludega ja mida ohustab aja jooksul inimtegevuse või keskkonnamuutuste tõttu kadumine, mis toob kaasa geneetilise mitmekesisuse vähenemise.

(2) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seeme ja paljundusmaterjal jagatakse kasutusviisi alusel taimeliigi või -liikide grupi kaupa gruppidesse.

(3) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seeme ja paljundusmaterjal peavad vastama käesolevas seaduses selle taimeliigi või -liikide grupi kohta kehtestatud nõuetele, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(4) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja paljundusmaterjali nõuded kasutusviisi alusel taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

§ 6². Looduskeskkonna säilitamiseks ettenähtud säilitussegu

(1) Säilitussegu käesoleva seaduse tähenduses on söödakultuuride seemnete segu, mis on ette nähtud looduskeskkonna ja geneetiliste ressursside säilitamiseks. Säilitussegu võib lisaks söödakultuuride seemnetele sisaldada ka muude taimeliikide seemneid.

(2) Otsekoristuse teel saadud säilitussegu käesoleva seaduse tähenduses on puhastatud või puhastamata seemneseгу, mida turustatakse kogumiskohast kogutud seemnete seguna.

(3) Kasvatatavate taimekultuuride säilitussegu käesoleva seaduse tähenduses on seemneseгу, mis on toodetud järgmiselt:

- 1) kogumiskohast kogutakse üksikute liikide seemned;
- 2) seemneid kasvatatakse üksikute liikidena väljaspool kogumiskohta;
- 3) seemned segatakse seguks, mis koosneb kogumiskoha kasvukohatüübile iseloomulike perekondade, liikide või alamliikide seemnetest.

(4) Kogumiskoht käesoleva seaduse tähenduses on looduskaitse seaduse § 4 lõike 1 punktis 1, 2, 4 või 6 nimetatud kaitstava loodusobjekti (edaspidi *lähtepiirkond*) osa, kus seeme on kogutud.

(5) Säilitussegu peab vastama käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis söödakultuuride ja söödakultuuride geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi kohta kehtestatud nõuetele, kui käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis ei ole sätestatud teisiti.

(6) Täpsemad nõuded säilitussegu kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 7. Menetlustähtaja arvestus, käesoleva seaduse alusel tehtud otsuse kättetoimetamine ja riigilõivuga maksustatavad toimingud

(1) Käesolevas seaduses Põllumajandus- ja Toiduametile ning Keskkonnaametile ettenähtud menetlustähtaja arvestus algab pärast riigilõivu tasumist taotluse ja selles esitatud andmeid tõendavate kõigi vajalike dokumentide (edaspidi koos *taotlus*) saamise päevast alates.

(2) Käesoleva seaduse alusel tehtud Põllumajandus- ja Toiduameti ning Keskkonnaameti otsus tehakse isikule teatavaks kümne tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(3) Kui käesoleva seaduse alusel tehtud otsus toimetatakse kätte posti teel, võib selle kätte toimetada lihtkirjaga, tähtkirjaga või väljastustega tähtkirjaga.
[RT I, 28.12.2017, 2- jõust. 01.02.2018]

§ 7¹. Pädev asutus ja vastutav asutus

Euroopa Liidu asjakohases õigusaktis sätestatud pädev asutus või vastutav asutus on Põllumajandus- ja Toiduamet ja Keskkonnaamet käesolevas seaduses sätestatud pädevuse piires.
[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

2. peatükk SORT

1. jagu Nõuded sordi kohta

§ 8. Sordi registreerimine

(1) Kaitse alla, sordilehte või põllukultuuride soovitatud sordilehte võib võtta registreeritud sorti. Sordi registreerimine on menetlus, mille käigus tehakse kindlaks sordi vastavus käesolevas seaduses sätestatud nõuetele ja kantakse nõuetekohane sort sordiregistrisse.
[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(2) Sordi registreerimiseks esitab taotleja sordiregistri volitatud töötlejale (edaspidi *registripidaja*) vormikohase taotluse. Taotluse esitaja vastutab taotluses esitatud andmete õigsuse eest.
[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(2¹) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2²) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse vormi, taotlusel esitatavad andmed, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja sordi registreerimise taotlemise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(4) Koos sordi registreerimisega võib sordi omanik taotleda ka sordi kaitse alla või sordilehte võtmist. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi puhul võib sordi säilitaja koos sordi registreerimisega taotleda ka sordilehte võtmist.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 9. Sordi aretaja ja omanik

(1) Sordi aretaja on füüsiline isik või isikute grupp, kes erinevaid aretusmeetodeid kasutades on sordi aretanud või kindlaks teinud.

(2) Sordi omanik on sordi aretaja või isik, kes õiguslikul alusel on omandanud sordi omaniku õigused.

(3) Kui aretaja on sordi aretanud töö- või teenistusülesannet või lepingukohustust täites, loetakse sordi omanikuks aretaja tööandja või töö tellija.

(4) Kui sordi aretaja või omaniku elu- või asukoht ei ole Eesti Vabariigis või Euroopa Liidu liikmesriigis, peab tal sordi registreerimise, sordi kaitse alla võtmise või muu käesolevas seaduses sätestatud toimingute tegemiseks olema esindaja, kelle elu- või asukoht on Eesti Vabariigis või Euroopa Liidu liikmesriigis. Esindusele kohaldatakse tsiviilõiguse üldpõhimõtteid.

§ 10. Nõuded sordi kohta

Sort peab olema eristatav, ühtlik ja püsiv ning sellel peab olema sobiv sordinimi.

§ 11. Sordi eristatavus ja tuntud sort

(1) Sort on eristatav, kui see erineb ühe või mitme olulise tunnuse poolest kõigist teistest taotluse esitamise ajal tuntud sortidest.

(2) Sort on tuntud, kui:

- 1) selle registreerimiseks või kaitse alla võtmiseks on esitatud taotlus Eestis või teises riigis;
- 2) selle sordilehte võtmiseks on esitatud taotlus Eestis või teises riigis;
- 3) seda on kirjeldatud trükises;
- 4) seda kasutatakse tootmises;
- 5) seda turustatakse või
- 6) seda on kirjeldatud rahvusvahelise organisatsiooni välja antud kataloogis.

(2¹) Puuvilja- ja marjakultuuri puhul loetakse tuntud sordiks ka Eestis või teises liikmesriigis enne 2012. aasta 30. septembrit turustatud puuvilja- ja marjakultuuri sort, millel oli selleks kuupäevaks nõuetele vastav sordikirjeldus või mis oli selleks kuupäevaks registreeritud.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Sort, mille registreerimiseks, kaitse alla võtmiseks või sordilehte võtmiseks on esitatud taotlus, on tuntud registripidajale taotluse esitamise päevast alates, eeldades, et pärast taotluse esitamist sort registreeritakse, võetakse kaitse alla või sordilehte.

§ 12. Sordi ühtlikkus

Sort on ühtlik, kui selle paljundamise eripärast tulenevaid varieerumisi arvesse võttes on sordi eristatavuse katsetes määratavad tunnused piisavalt ühtlikud ja vastavad sordikirjeldusele.

§ 13. Sordi püsivus

Sort on püsiv, kui selle olulised tunnused jäävad muutumatuks pärast korduvat vegetatiivset või generatiivset paljundamist või pärast kindlaksmääratud paljundustsükli lõppemist.

§ 14. Sordinimi

(1) Käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 nimetatud taotluses esitatakse registripidajale kinnitamiseks ettepanek sordi nime kohta koodi või nime kujul. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi sordinime ettepanek võib sisaldada mitut selle sordi ajalooliselt tuntud sordinime.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Kui taotleja esitab samal ajal nii Eestis kui ka teises riigis sama sordi registreerimise taotluse, peab ta kasutama sordinime ettepanekus sama sordinime.

(3) Pärast sordi registreerimist kasutatakse sordi nimena üksnes registripidaja kinnitatud sordinime.

§ 15. Nõuded sordinime kohta

Sordinimi peab vastama nõuetele, mis on kehtestatud komisjoni määrusega (EÜ) nr 637/2009, millega kehtestatakse rakenduseeskirjad seoses põllumajandustaimesortide ja -köögiviljasortide nimede sobivusega (ELT L 191, 23.07.2009, lk 10–14).
[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

§ 16. Registreerimiskatsed

(1) Registreerimiskatsetega tehakse kindlaks sordi:
1) kuulumine taotluses märgitud botaanilisse taksonisse;
2) eristatavus;
3) ühtlikkus ja
4) püsivus.

(2) Teises riigis registreeritud sordi puhul on registripidajal õigus tellida taotleja kulul sordi registreerimiskatsete aruanne selle riigi asjaomasest pädevast asutusest. Kui registripidaja leiab aruande hindamise tulemusena, et sordi registreerimiskatsete tulemused vastavad eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele, on tal õigus registreerimiskatsete korraldamisest loobuda.

(3) Kui sort on registreeritud teises riigis, kuid sordi registreerimiskatsed on tehtud Eesti kliimatingimustest oluliselt erinevates tingimustes, võib registreerimiskatsete teha registripidaja määratud ulatuses.

(4) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi puhul ei tehta registreerimiskatset, kui sordi nõuetekohasust on võimalik tuvastada esitatud sordikirjelduse ja muude andmete alusel.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 17. Registreerimiskatsete korraldamine ja tegemine

(1) Registreerimiskatsete tegemise korraldab registripidaja.

(1¹) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi ja köögiviljakultuuri sordi, mille seemet soovitakse turustada üksnes standardseemnena, registreerimiskatsed võib teha taotleja käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 sätestatud korras.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(1²) [Kehtetu -RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(2) Registreerimiskatsed tehakse registripidaja järelevalve all. Registripidaja edastab registreerimiskatsete tegijale registreerimiskatsete tegemiseks vajalikud dokumendid.

(3) Tehes registreerimiskatset sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kindlakstegemiseks, järgitakse Ühenduse Sordiameti (*Community Plant Variety Office*, edaspidi *CPVO*) meetodikat, selle puudumise korral Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu (*International Union for the Protection of New Varieties of Plants*, edaspidi *UPOV*) meetodikat.

(3¹) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kindlakstegemiseks võib registripidaja registreerimiskatsete tegemiseks koostada sobiva meetodika, lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud meetodikatest.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(4) Kui taimeliigi kohta ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud meetodikat, koostab UPOV-i rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtteid järgides sobiva meetodika registripidaja, kooskõlastades selle registreerimiskatsete tegijaga.

(5) Registripidaja määrab registreerimiskatsete tegemiseks vajaliku taotluses märgitud sordi ja võimalike nõutud võrdlussortide seemne või paljundusmaterjali kvaliteedi ja koguse.

(6) Registripidaja määrab taotlejale registreerimiskatsete tegemiseks vajaliku materjali kohaletoomise aja ja koha.

(7) Registreerimiskatsed tehakse registripidaja määratud kohas ja aja jooksul.

(8) Registreerimiskatsete tegemisega seotud otsesed kulud tasub sordi registreerimise taotleja registreerimiskatsete tegija arvel.

(9) Registreerimiskatsete tegemise, sealhulgas puuvilja- ja marjakultuuri ema- ja isataimede tunnustamise korra võib kehtestada [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

(10) Registreerimiskatsete tulemused kajastatakse aruandes.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 18. Sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetekohasuse hindamine

(1) Registripidaja teeb registreerimiskatsete tulemuste põhjal otsuse sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetekohasuse või mittenõuetekohasuse kohta 30 tööpäeva jooksul registreerimiskatsete aruande saamisest arvates.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(2) Kui registripidaja otsustab geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi nõuetekohasuse või mittenõuetekohasuse sordikirjelduse ja muude andmete alusel, teeb ta otsuse 30 tööpäeva jooksul sordikirjelduse ja asjakohaste andmete saamisest arvates.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(3) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 19. Sordinime nõuetekohasuse kontrollimine

(1) Registripidaja avalikustab taotluses esitatud sordinime ettepaneku oma veebilehel ja Põllumajandus- ja Toiduameti ametlikus väljaandes.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(2) Registripidaja kontrollib sordinime vastavust käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud nõuetele sordinime ettepaneku saamisest arvates 20 tööpäeva jooksul.

(3) Kui registripidaja teeb kindlaks, et esitatud sordinime ettepanek ei ole käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohane, teavitatakse sellest taotlejat. Taotlejal on õigus teha uus sordinime ettepanek sellekohase teate saamisest arvates 30 päeva jooksul. Uue sordinime nõuetekohasust kontrollitakse käesolevas paragrahvis sätestatud korra kohaselt.

(4) Kui taotleja ei esita uut sordinime ettepanekut käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tähtaja jooksul, teeb registripidaja otsuse lõpetada sordi registreerimine.

§ 20. Vastuväide sordinime ettepanekule

(1) Avalikustatud sordinime ettepaneku kohta võib huvitatud isik esitada kirjaliku vastuväite sordinime ettepaneku avalikustamisest arvates kolme kuu jooksul. Vastuväide peab olema põhjendatud ning see esitatakse registripidajale.

(2) Registripidaja teavitab taotlejat esitatud vastuväitest selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul posti teel.

(3) Taotleja vastab vastuväitele kirjalikult selle saamisest arvates 30 päeva jooksul.

(4) Registripidaja teeb otsuse vastuväite arvestamata jätmise või vastuväitega nõustumise kohta käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kirjaliku vastuse saamisest arvates 20 tööpäeva jooksul.
[RT I, 28.12.2017, 2- jõust. 01.02.2018]

(5) Kui sordinime ettepaneku kohta esitatud vastuväide on registripidaja hinnangul põhjendatud või kui taotleja ei ole vastuväitele selleks ettenähtud tähtaja jooksul vastanud, annab registripidaja taotlejale käesoleva seaduse § 19 lõikes 3 sätestatud korras tähtaja uue sordinime ettepaneku esitamiseks.

§ 21. Sordinime kinnitamine

(1) Kui sordinimi on käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohane, teeb registripidaja otsuse sordinimi kinnitada.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi ning puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi sordinimeks võib registripidaja kinnitada mitu ajalooliselt tuntud sordinime.

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 22. Sordi registreerimine ja sorditunnistus

(1) Kui sort on sordinime, eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuete kohane, teeb registripidaja otsuse sort registreerida ning väljastab sorditunnistuse.

(1¹) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1²) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Registripidaja teeb kande sordiregistrisse sordi registreerimise otsuse tegemise päeval.

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(3) Sorditunnistuse sisu nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 23. Sordinime muutmine

(1) Registripidaja kinnitatud või sordiregistrisse kantud sordinime muutmine algatatakse:

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

1) registripidaja otsusel, kui pärast sordinime kinnitamist, sordi registreerimise otsuse tegemist või sordi sordiregistrisse kandmist ilmnevad asjaolud, mille tõttu sordinimi ei ole käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohane;

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

2) sordi omaniku taotlusel, kui sordinime muutmiseks on mõjuv põhjus;

3) huvitatud isiku taotlusel, kui jõustunud kohtuotsusega on tuvastatud tema õiguste rikkumine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul esitab sordi omanik registripidajale uue sordinime ettepaneku. Uue sordinime nõuetekohasust kontrollitakse käesolevas jaos sätestatud tähtaegadel ja korra kohaselt. Uus sordinimi jõustub selle registrisse kandmise päeval.

2. jagu

Sordileht ja sordi sordilehte võtmise kord

§ 24. Sordileht

(1) Sordileht on teravilja-, sööda-, õli- ja kiukultuuri ning peedi ja kartuli (edaspidi koos *põllukultuur*), köögivilja-, puuvilja- ja marjakultuuri liikide nõuetekohaseks tunnistatud sortide loetelu.

(2) Sordilehte võetakse ka Euroopa Liidu ühtsesse põllukultuuride sordilehte (edaspidi *EL põllukultuuride sordileht*), Euroopa Liidu ühtsesse köögiviljakultuuride sordilehte (edaspidi *EL köögiviljakultuuride sordileht*) või Euroopa Liidu puuvilja- ja marjakultuuride ühtsesse sordilehte (edaspidi *EL puuvilja- ja marjakultuuride sordileht*) võetud liikide sorte.

(3) Sordilehte võib võtta ka põllu-, köögivilja-, puuvilja- või marjakultuuri sordi liigist, mille sorte ei võeta EL põllukultuuride, köögiviljakultuuride ega puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte.

(4) Sordilehe koostab registripidaja käesolevas paragrahvis nimetatud liigi nõuetekohaseks tunnistatud sortidest, mille sordilehte võtmist on sordi omanik või sordi säilitaja taotlenud.

(5) Sordilehte võetud sordi seemet ja paljundusmaterjali võib:

1) toota, sealhulgas võib taotleda selle sertifitseerimist;

2) turustada;

3) importida.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.06.2018, lk 1–92), alusel nõuetekohaseks tunnistatud ja sordilehte kantud mahepõllumajanduslikku heterogeenset paljundusmaterjali ja seemet võib:

1) toota;

2) turustada;

3) importida.
[RT I, 08.12.2020, 1- jõust. 01.01.2022]

(7) Andmed käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud paljundusmaterjali ja seemne kohta avaldatakse sordilehes.
[RT I, 08.12.2020, 1- jõust. 01.01.2022]

§ 25. Sordi sordilehte võtmine

(1) Sordi sordilehte võtmine on menetlus, mille käigus tehakse kindlaks sordi vastavus käesoleva seaduse §-s 10 sätestatud nõuetele ja sordi majanduslik viljelusväärtus.

(1¹) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi sordilehte võtmine on menetlus, mille käigus tehakse kindlaks sordi vastavus käesoleva seaduse §-s 10 sätestatud nõuetele.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Nõuetekohane sort võetakse sordilehte sordi omaniku või sordi säilitaja esitatud taotluse alusel. Registripidaja avaldab andmed laekunud taotluste kohta veebilehel ja Põllumajandus- ja Toiduameti ametlikus väljaandes.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(3) Sordi säilitaja käesoleva seaduse tähenduses on sordi omanik või isik, kes sordi registreerimise korral tagab, et sort vastab eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele (edaspidi *sordi säilimine*).
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(4) Sordileht ja sordilehte võetud sortide säilitajate nimekiri avalikustatakse registripidaja veebilehel ja Põllumajandus- ja Toiduameti ametlikus väljaandes. Geneetiliselt muundatud sort ja geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sort tähistatakse sordilehes asjakohaselt.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(5) Registripidaja teavitab Euroopa Komisjoni sordilehte võetud sortidest, samuti sordilehe muude andmete muutmisest. Sordilehte muudetakse vastavalt registripidajale laekunud taotlustele ja tehtud katsete tulemuste alusel tehtud otsustele.

§ 26. Nõuded sordilehte võetava sordi kohta

(1) Sort võetakse sordilehte, kui:

- 1) sort vastab eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse ning käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud sordinime nõuetele;
- 2) sordil on küllaldane majanduslik viljelusväärtus, mis selgitatakse riiklike majanduskatsete käigus (edaspidi *majanduskatsed*);
- 3) sort on ohutu taimetervisele, inimese tervisele ja keskkonnale;
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]
- 4) taotlejale on sordis sisalduva geneetiliselt muundatud organismi kohta antud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses nimetatud turustamisluba;
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]
- 5) taotlejale on sordis sisalduva geneetiliselt muundatud organismi kohta antud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 4 lõikes 2 või artikli 16 lõikes 2 nimetatud luba.
[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(2) Kõõgivilja-, puuvilja- ja marjakultuuri sort ning heintaimede sort muru kasvatamiseks võetakse sordilehte, kui ta vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3–5 sätestatud nõuetele.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Kui hübriidsordi saamiseks kasutatav koostisosa vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõuetele, siis võetakse see sordilehte koostisosa sordinimega.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud hübriidsordi ja sisearetusliini tüübid põllu- ja kõõgiviljakultuuri liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(5) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sort võetakse sordilehte, kui see vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 sätestatud nõuetele ning kui seda sorti on Eestis ajalooliselt kasvatatud ja see on siin kohanenud.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(6) Sordi vastavuse geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud põllu- või kõõgiviljakultuuri sordile tee kindlaks registripidaja.

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

(7) [Kehtetu -RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

§ 27. Majanduskatsete korraldamine ja tegemine

- (1) Registripidaja korraldab sordi viljelusväärtuse kindlakstegemiseks majanduskatsed.
- (2) Majanduskatsed tehakse registripidaja järelevalve all. Registripidaja edastab majanduskatsete tegijale majanduskatsete tegemiseks vajalikud dokumendid.
- (3) Tehes majanduskatseid sordi majandusliku viljelusväärtuse kindlakstegemiseks, järgitakse registripidaja väljatöötatud ja majanduskatsete tegijaga kooskõlastatud majanduskatsete metoodikat ja võrreldakse saadud viljelusväärtust standardsortide viljelusväärtusega.
- (4) Registripidaja teatab taotlejale majanduskatsete tegemiseks vajaliku materjali kohaletoomise aja ja koha.
- (5) Majanduskatsed tehakse registripidaja määratud kohas ja aja jooksul.
- (6) Majanduskatsete tegemisega seotud otsesed kulud tasub taotleja talle esitatud arve alusel.
- (7) Majanduskatsete tegemise korra võib kehtestada [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 28. Sordi sordilehte võtmise kord ja sordilehes hoidmine

- (1) Majanduskatsete tulemused kajastatakse aruandes, mis esitatakse registripidajale.
- (2) Registripidaja teeb majanduskatsete tulemuste põhjal ja sordi majanduslikku viljelusväärtust arvestades sordi sordilehte võtmise või sordilehte võtmisest keeldumise otsuse viimase katseaasta majanduskatsete aruande saamise aasta 31. detsembriks.
- (3) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi sordilehte võtmise või sordilehte võtmisest keeldumise otsuse teeb registripidaja enne 1. veebruari esitatud taotluse ja sellele lisatud dokumentide alusel kahe kalendrikuu jooksul, arvestades põllu- ja köögiviljakultuuride geneetiliste ressursside säilitamise korraldamisega tegeleva asutuse arvamust. Põllu- ja köögiviljakultuuride geneetiliste ressursside säilitamisega tegelev asutus on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes]
- (4) Registripidaja keeldub geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi sordilehte võtmisest, kui:
 - 1) see sort on juba võetud sordilehte või EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehte muu kui geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordina;
 - 2) see sort on sordilehest või EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehest viimase kahe aasta jooksul välja arvatud;
 - 3) sordilehest või EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehest väljaarvatud sordi seemne sertifitseerimiseks ja turustamiseks lubatud tähtajast on möödunud vähem kui kaks aastat;
 - 4) see sort on võetud nõukogu määruses (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 01.09.1994, lk 1–30) sätestatud ühenduse sordikaitse alla;
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]
 - 5) see sort on võetud riikliku sordikaitse alla;
 - 6) selle sordi kaitse alla võtmise taotluse menetlemine ei ole lõppenud.
- (5) Sorti hoitakse sordilehes järgmiselt:
 - 1) põllu- ja köögiviljakultuuri sorti kümme kalendriaastat sordilehte võtmise otsuse tegemise kuupäevast alates;
 - 2) puuvilja- ja marjakultuuri sorti kolmkümmend kalendriaastat sordilehte võtmise otsuse tegemise kuupäevast alates;
 - 3) geneetiliselt muundatud sorti sordis sisalduva geneetiliselt muundatud organismi kohta antud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses nimetatud turustamisloa või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 4 lõikes 2 või artikli 16 lõikes 2 nimetatud loa kehtivusaja lõpuni sordilehte võtmise otsuse tegemise kuupäevast alates.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]
- (6) Sordi sordilehte võtmise korra ning sordilehte võetavate taimeliikide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
- (7) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi sordilehte võtmise korra, sealhulgas taotlusel esitatavad andmed, taotluse vormi ja taotlusele lisatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

§ 29. Puuvilja- ja marjakultuuri ning põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilitamise nõuded

[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

(1) Sordilehte võetud sort peab säilima vähemalt selle sordilehes hoidmise aja jooksul. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sorti säilitatakse selle sordi päritolupiirkonnas.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Sordi säilitaja kogub ja hoiab sordi säilimise üle järelevalve tegemiseks andmeid sordilehte võetud sordi eliitsemnele eelnevate põlvkondade seemne ja paljundusmaterjali tootmise kohta, samuti muud sordi säilimist käsitlevat teavet ja dokumente.

(3) Sordi säilitaja esitab registripidaja määratud tähtpäevaks ja kohta sordi säilimist käsitleva teabe ja dokumendid ning standardproovi võtmiseks või uuendamiseks vajaliku sordi seemne või paljundusmaterjali proovi, näidise või sordi koostisosa. Standardproovi säilitatakse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (*Organisation for Economic Co-operation and Development*, edaspidi *OECD*) juhiste kohaselt.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(4) Puuvilja- ja marjakultuuri ning põllu- ja köögiviljakultuuri liigi kontrollimisel minimaalselt hõlmatavad tunnused ning järelevalve käigus sordi säilimise kontrollimise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#), arvestades lisaks Euroopa Liidu õigusaktide nõuetele ka CPVO ja UPOV-i registreerimiskatsete juhendite nõudeid.

[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

§ 30. Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamine

(1) Registripidaja võib taotleja avalduse alusel pikendada põllu- või köögiviljakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega kuni kümme aastat ning puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega kuni kolmkümmend aastat sordilehes hoidmise tähtaja lõppemisele järgnevast päevast alates, kui on kindlaks tehtud, et sort on säilinud.

(2) Geneetiliselt muundatud sordi sordilehes hoidmise tähtaega võib pikendada taotleja avalduse alusel kuni sordis sisalduva geneetiliselt muundatud organismi kohta antud geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses nimetatud turustamisloa või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 4 lõikes 2 või artikli 16 lõikes 2 nimetatud loa kehtivusaja lõpuni.

(3) Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamiseks esitab taotleja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avalduse registripidajale kaks aastat enne käesoleva seaduse § 28 lõikes 5 sätestatud asjaomast tähtpäeva.

(4) Registripidaja võib pikendada ka sellise puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega, mille tähtaja pikendamiseks ei ole esitatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avaldust.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul võib pikendada puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi ning sellise puuvilja- ja marjakultuuri sordi sordilehes hoidmise tähtaega, mille sordilehes hoidmine on oluline looduskeskkonna või geneetiliste ressursside säilitamiseks või avalikes huvides.

(6) Kui registripidaja on kindlaks teinud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud huvi esinemise, teeb ta kindlaks, kas sort on säilinud.

(7) Registripidaja teeb sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamise või sellest keeldumise otsuse kümne tööpäeva jooksul sordi säilimise kontrollimise tulemustest teadasaamisest arvates.

(8) Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamise otsuse teeb registripidaja sordiregistri kandena. Taotlejale vormistatakse kirjalikult vaid sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamisest keeldumise otsus.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 31. Sordi sordilehest väljaarvamine

(1) Sort arvatakse sordilehest välja, kui:

- 1) sort ei ole käesoleva seaduse nõuete kohane;
- 2) sordi sordilehte võtmise taotlemiseks või majanduskatsete tegemiseks on esitatud teadvalt valeandmeid;
- 3) sordi sordilehes hoidmise aasta eest on riigilõiv tasumata;
- 4) sordi sordilehes hoidmise tähtaeg on möödunud;
- 5) sordi taotleja on esitanud sellekohase avalduse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 või punktis 5 nimetatud asjaolu ilmnemise korral teeb registripidaja sordi sordilehest väljaarvamise otsuse kas punktides 1–3 nimetatud asjaoludest teadasaamisest või punktis 5 nimetatud avalduse saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

§ 32. Tootmiskatse tegemine sellise sordiga, mille sordilehte võtmiseks on esitatud taotlus

(1) Eestis põllukultuuri sordi sordilehte võtmise taotluse või Eestis või teises Euroopa Liidu liikmesriigis köögiviljakultuuri sordi sordilehte võtmise taotluse esitanud isik võib sordi viljelusväärtuse kindlakstegemiseks tootmistingimustes teha selle sordiga tootmiskatse ja tootmiskatse tegemiseks seemet turustada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootmiskatse tegemiseks vajaliku koguse seemet võib turustada registripidaja loal, mis antakse vastavalt komisjoni otsusele 842/2004/EÜ rakenduseeskirjade kohta, mille alusel liikmesriigid võivad lubada turule viia nende sortide seemneid, mille kohta on esitatud taotlus riiklikku põllumajandustaimesortide või köögiviljasortide kataloogi kandmiseks (ELT L 362, 9.12.2004, lk 21–27).

(3) Loa saamiseks esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik taotluse registripidajale. Registripidaja teeb tootmiskatse tegemise lubamise või sellest keeldumise otsuse taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

(4) Tootmiskatse tegemiseks lubatud seemne ja seemnekartuli koguste piirmäärad kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 33. Põllukultuuride soovitatud sordileht

(1) Sordilehte võetud põllukultuuride sortidest võib registripidaja koostada põllukultuuride soovitatud sordilehe. Soovitatud sordileht on nende põllukultuuride sortide loetelu, millel lisakatsete tegemise tulemusena on kindlaks tehtud majanduslikult paremad omadused kasvatamiseks sõltuvalt taimeliigist kas Eesti mullastiku- ja kliimatingimustes või tehistingimustes.

(2) Sordi võtmiseks põllukultuuride soovitatud sordilehte esitab sordi omanik, esindaja või säilitaja taotluse registripidajale.
[RT I 2007, 6, 32- jõust. 01.02.2007]

(3) Registripidaja korraldab esitatud taotluse alusel lisakatset. Lisakatsete tegemisega seotud otsesed kulud tasub taotleja talle esitatud arve alusel.

(4) Põllukultuuride soovitatud sordilehe koostamise nõuded võib kehtestada [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Põllukultuuride soovitatud sordileht avalikustatakse registripidaja veebilehel ja Põllumajandus- ja Toiduameti ametlikus väljaandes.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

§ 34. Dekoratiivkultuuride sortide nimekiri

(1) Dekoratiivkultuuride tarnija koostab nimekirja enda toodetavate või turustatavate dekoratiivkultuuride sortide kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nimekirja ei pea koostama, kui sort on:

- 1) tuntud;
- 2) kantud sordiregistrisse;
- 3) kaitse all.

(3) Dekoratiivkultuuride sortide nimekirja koostamise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I 2010, 35, 193- jõust. 01.10.2012]

3. jagu Sordikaitse

§ 35. Sordikaitse olemus

(1) Sordikaitse alla võetakse sorte kõikidest taimeperekondadest ja -liikidest, kaasa arvatud nende vahelised hübriidid. Sordikaitse alla ei võeta sorti, mis on nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94 alusel Euroopa Liidu sordikaitse alla võetud.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1¹) Käesolevas jaos sätestatud sordikaitse rakendamisel lähtutakse nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94 tõlgendamisel Euroopa Liidu sordikaitse kohta antud üldpõhimõtetest.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Sordikaitse annab sordi omanikule ainuõiguse või tema väljastatud litsentsi alusel teisele isikule õiguse kaitsealuse sordi seemet ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali:

- 1) toota;
- 2) turustada;
- 3) impordida;

- 4) eksportida;
5) hoida enda valduses käesoleva lõike punktides 1–4 nimetatud eesmärgil.

(2¹) Kui kaitsealuse sordi omanikul ei ole olnud võimalust kasutada oma õigusi kaitsealuse sordi seemne ja paljundusmaterjali suhtes, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–5 sätestatud koristatud taimse materjali suhtes, mis on toodetud kaitsealuse sordi seemet või paljundusmaterjali kasutades.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2²) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud sordi omaniku õigusi kasutab teine isik muul viisil kui litsentsilepingu alusel, on sordi omanikul õigus nõuda selle eest tasu kas ise või kolmanda isiku kaudu.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Kaitsealust sorti võib ilma omaniku loata kasutada üksnes:

- 1) teaduslikus uurimistöös ja sordi võrdlemise eesmärgil tehtavates riiklikes katsetes;
- 2) lähtematerjalina uue sordi aretamisel;
- 3) oma tarbeks mittekaubanduslikul eesmärgil.

§ 36. Sordikaitse ulatus

(1) Käesoleva seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud kaitsealuse sordi omaniku õigused kehtivad ka sellise sordi suhtes:

- 1) mis on aretatud kaitsealusest sordist tuletamise teel, kui kaitsealune lähtesort ei ole tuletatud sort;
- 2) mis käesoleva seaduse § 11 lõike 1 kohaselt ei ole kaitsealusest sordist selgelt eristatav;
- 3) mille seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisel kasutatakse kaitsealust sorti korduvalt.

(2) Väikeses mahus võib ettevõtja teatud taimeliigi kaitsealuse sordi, välja arvatud hübriidsordi ja sünteetilise sordi seemet ja paljundusmaterjali kasvatada põllumajandussaaduse saamiseks ja seda sel eesmärgil toota kasutamiseks oma ettevõttes ilma litsentsilepingut sõlmimata ja litsentsitasu maksmata.

(3) Väikeses mahus kasvatamine käesoleva seaduse tähenduses on kaitsealuse sordi seemne ja paljundusmaterjali kasvatamine, kui põllukultuuri kasvatamiseks kasutatavat haritavat maad on kuni 92 tonni teravilja tootmiseks või kuni 185 tonni kartuli tootmiseks. Väikeses mahus kasvatamiseks kasutatava haritava maa hulka ei loeta rohumaad, mis on kasutuses või mis on rajatud kavandatuna kasutamiseks kauem kui viis aastat.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taimeliikide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Ettevõtja, kes kasutab käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud loetelus nimetatud taimeliigi kaitsealuse sordi seemnest või paljundusmaterjalist toodetud taimset materjali paljundamise eesmärgil oma ettevõttes suuremal maa-alal, kui on sätestatud lõikes 3, peab maksma sordi omanikule õiglase tasu hiljemalt nimetatud taimse materjali kasutamise aastale järgneva aasta 30. juuniks. Õiglane tasu peab olema selgelt väiksem sama taimeliigi sordi seemne tootja või paljundusmaterjali tootmisega tegeleva tarnija makstavast litsentsitasust.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(6) Õiglase tasu suurus lepatakse kokku sordi omaniku ja käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ettevõtja või selliseid ettevõtjaid ühendava mittetulundusühingu vahel. Kui tasu suuruses ei ole kokku lepitud või kui kokkulepet ei täideta, on sordi omanikul õigus selliselt ettevõtjalt nõuda tasu, mis ei ole suurem kui pool sama taimeliigi sordi seemne tootja või paljundusmaterjali tootmisega tegeleva tarnija makstavast litsentsitasu suuruses.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(7) Kaitsealuse sordi väikeses mahus kasvatamisega tegelev ettevõtja ja käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ettevõtja peavad oma tegevuse kohta arvestust ning teatavad kaitsealusest sordist toodetud seemne või paljundusmaterjali kogused sordi omanikule või teda esindavale kolmandale isikule kümne päeva jooksul asjakohase päringu saamise päevast arvates.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 36¹. Õiglase tasu maksmise korraldus

(1) Sordi omanikul on endal või kolmanda isiku kaudu õigus saada kaitsealuse sordi seemne või paljundusmaterjali kasvatamise kohta teavet, mis on vajalik õiglase tasu kogumiseks ja maksmiseks.

(2) Ettevõtja kohustus maksta õiglast tasu tekib päeval, millal ettevõtja tegelikult kasutab kaitsealuse sordi seemnest või paljundusmaterjalist toodetud taimset materjali paljundamise eesmärgil oma ettevõttes suuremal maa-alal kui käesoleva seaduse § 36 lõikes 3 nimetatud ala.

(3) Sordi omanik määrab õiglase tasu maksmise viisi ja tähtpäeva.

(4) Õiglase tasu maksmise tähtpäev määratakse arvestusega, et see ei oleks varasem kui põllumajandustootja õiglase tasu maksmise kohustuse tekkimise päev.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 37. Sordi kaitse alla võtmise tingimused

Sort võetakse kaitse alla, kui käesoleva seaduse § 10 nõuete kohane sort on uudne ning ei ole Euroopa Liidu sordikaitse alla võetud.

§ 38. Sordi uudsus

(1) Uudne on sort, mille omanik või tema nõusolekul muu isik ei ole sordi seemet, paljundusmaterjali, kultiveerimismaterjali, koostisosi ega taimset materjali registripidajale taotluse esitamise päevaks turustanud ega muul viisil kasutanud kauem kui:

- 1) ühe aasta vältel Eesti Vabariigi territooriumil;
- 2) nelja aasta vältel teise riigi territooriumil;
- 3) puukultuuri ja viinapuu puhul kuue aasta vältel teise riigi territooriumil.

(2) Sort loetakse uudseks ka juhul, kui:

- 1) sorti on turustatud või muul viisil kasutatud omaniku teadmata ja seejuures on rikutud omaniku õigusi;
- 2) sorti on turustatud sordi omandiõiguse üleandmise eesmärgil;
- 3) sordi omanik on sõlminud lepingu sordi seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks, kuid sorti ei ole turustatud ega kasutatud hübriidsordi tootmiseks;
- 4) sorti on lepingu alusel kasutatud teadustöös, sealhulgas katsetes;
- 5) sorti on eksponeeritud erialasel näitusel ja kirjeldatud näitusekataloogis;
- 6) käesoleva lõike punktides 3 ja 4 nimetatud viisil sordi kasutamise käigus toodetud ja koristatud taimset materjali on turustatud kõrvalsaadusena kujul, mis ei võimalda tuvastada sordi sordiehtsust.

§ 39. Sordi kaitse alla võtmise taotluse menetlemine

(1) Sordi kaitse alla võtmine on menetlus, mille käigus registripidaja teeb kindlaks sordi vastavuse sordi eristatavuse, ühtlikkuse, püsivuse, sordi nime ja uudsuse nõuetele, asjaolu, et sort ei ole Euroopa Liidu sordikaitse alla võetud, ning teeb sordi kaitse alla võtmise kohta kande sordiregistrisse.
[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(2) Taotluse sordi kaitse alla võtmiseks esitab sordi omanik. Kui sordil on mitu omanikku, esitavad nad ühise taotluse, näidates selles igäihe osaluse.

(3) Registripidaja avalikustab sordi kaitse alla võtmise taotlused oma veebilehel ja Põllumajandus- ja Toiduameti ametlikus väljaandes.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

§ 40. Sordi kaitse alla võtmise taotlemise õiguse üleminek

(1) Sordi kaitse alla võtmise taotlemise õiguse võib sordi omanik kirjaliku kokkuleppega teisele isikule üle anda.

(2) Registripidajale edastatakse kokkuleppe koopia koos andmetega sordi omaniku ning isiku kohta, kellele taotlemise õigus üle anti.

§ 41. Sordi ajutine kaitse

(1) Sordi kaitse alla võtmise taotluse vastuvõtmise päevast alates kuni sordi kaitse alla võtmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on sort ajutise kaitse all.

(2) Ajutise kaitse all olemise ajal kohaldatakse sordi suhtes kaitsealuse sordi kohta käesolevas seaduses sätestatud nõudeid.

(3) Ajutise kaitse all olemise ajal on sordi omanikul käesolevas seaduses sätestatud kaitsealuse sordi omaniku õigused.
[RT I 2007, 6, 32- jõust. 01.02.2007]

§ 42. Prioriteet

(1) Prioriteet on esimesena sordi kaitse alla võtmise taotluse esitanud isiku või tema õigusjärglase eelisõigus taotleda sordile sordikaitset.

(2) Registripidaja määrab sordi kaitse alla võtmise prioriteedi taotluse vastuvõtmise kuupäevaga. Kui samal kuupäeval võtab registripidaja vastu sama sordi kaitse alla võtmiseks mitu taotlust, määrab ta prioriteedi taotluste vastuvõtmise järjekorrast lähtudes.

(3) Kui sama isiku taotlus sama sordi kaitse alla võtmiseks on esitatud ka teises riigis ja sellest ei ole möödunud üle ühe aasta, siis määrab registripidaja taotluse esitaja nõudmisel prioriteedi teise riigi registripidaja poolt sordi kaitse alla võtmise taotluse vastuvõtmise kuupäevast alates. Selleks esitab isik registripidajale teises riigis vastuvõetud sordi kaitse alla võtmise taotluse koopia ja sordi kaitse alla võtmise taotluse tõlke eesti keelde. Koopia õigsust peab olema tõestanud teise riigi registripidaja. Teise riigi registripidajale sordi kaitse alla võtmiseks esitatud taotluse koopia ja tõlke eesti keelde võib esitada taotluse registripidajale esitamise kuupäevast alates kolme kuu jooksul.

§ 43. Vastuväite esitamine

(1) Huvitatud isik võib sordi kaitse alla võtmise taotluse avalikustamisest arvates kuue kuu jooksul esitada registripidajale põhjendatud vastuväite.

(2) Vastuväite võib esitada sordi uudsuse, eristatavuse, ühtlikkuse, püsivuse või sordi kaitse alla võtmise taotlemise õiguse kohta.

(3) Vastuväite esitajal on õigus oma vastuväites toodud asjaolu tõendamiseks saada dokumente registripidajalt.

(4) Registripidaja teavitab taotlejat esitatud vastuväitest selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.
[RT I, 28.12.2017, 2- jõust. 01.02.2018]

§ 44. Vastus vastuväitele

(1) Taotleja esitab kirjalikult oma seisukoha vastuväite suhtes vastuväite saamisest arvates kolme kuu jooksul, märkides, kas ta soovib jätta taotluse muutmata, taotlust muuta või selle tagasi võtta. Vajaduse korral võib registripidaja tähtaega pikendada.

(2) Registripidaja edastab vastuse vastuväite esitajale selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.
[RT I, 28.12.2017, 2- jõust. 01.02.2018]

(3) Vastuväite esitaja teatab vastuse saamisest arvates 30 päeva jooksul kirjalikult, kas ta jätab vastuväite jõusse või võtab selle tagasi. Kui vastuväite esitaja ei ole tähtajaks teatanud, kas ta soovib vastuväite jõusse jätta või võtab selle tagasi, loetakse vastuväide tagasivõetuks.

(4) Kui taotleja ei ole vastuväitele tähtajaks vastanud, loetakse tema esitatud sordi kaitse alla võtmise taotlus tagasivõetuks.

§ 45. Vastuväite kohta otsuse tegemine

Registripidaja teeb otsuse vastuväite rahuldamise, uute registreerimiskatsete korraldamise või vastuväite rahuldamata jätmise kohta käesoleva seaduse § 44 lõikes 3 sätestatud tähtpäevast alates 30 tööpäeva jooksul.

§ 46. Sordi kaitse alla võtmine või sellest keeldumine

(1) Kui sort vastab käesolevas seaduses sätestatud tingimustele, teeb registripidaja sordi kaitse alla võtmise otsuse ning samal päeval sellekohase kande sordiregistrisse.
[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(2) Kui sort ei vasta käesolevas seaduses sätestatud tingimustele, teeb registripidaja sordi kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse, mille tegemise päevast alates lõpeb sordi ajutine kaitse.

(3) Sordiregistrisse kantud sort, välja arvatud viinapuu ja puukultuuri sort, on sordikaitse all 25 aastat sordi kaitse alla võtmise otsuse tegemise päevast alates. Sordiregistrisse kantud viinapuu ja puukultuuri sort on sordikaitse all 30 aastat sordi kaitse alla võtmise otsuse tegemise päevast alates.
[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(4) Sordikaitse kehtivus peatub sordi Euroopa Liidu sordikaitse all oleku ajaks.

(5) Kaitsealune sort peab sordikaitse kehtivusaja jooksul säilima. Sordikaitse alla võetud sordi säilimise tagab sordi omanik. Sordi omanikul on sordi säilitamisel samasugused kohustused kui sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilitajal.

§ 47. Kaitsealuse sordi tunnistus

(1) Registripidaja väljastab kaitse alla võetud sordi omanikule kaitsealuse sordi tunnistuse sordi kaitse alla võtmise otsuse ja sordiregistrisse sellekohase kande tegemisest arvates kümne tööpäeva jooksul. Kaitsealuse sordi tunnistus kehtib sordi kaitse all oleku aja jooksul.
[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(2) Kaitsealuse sordi tunnistus asendab sorditunnistust sordi puhul, mis võetakse sordikaitse alla vahetult pärast registreerimist.

(3) Kaitsealuse sordi tunnistuse sisu nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 48. Sordikaitse kehtivusaja pikendamine

(1) Sordikaitse kehtivusaega võib registripidaja sordi omaniku kirjaliku avalduse alusel pikendada kuni viie aasta võrra sordikaitse kehtivusaja lõppemise päevale järgnevast päevast alates, kui sort on jätkuvalt käesoleva seaduse nõuete kohane.

(2) Sordikaitse kehtivusaja pikendamiseks esitab sordi omanik avalduse registripidajale kaks aastat enne sordikaitse kehtivusaja lõppemist.

(3) Sordikaitse kehtivusaja pikendamise või sellest keeldumise otsuse teeb registripidaja vähemalt 20 tööpäeva enne sordikaitse kehtivusaja lõppemist.

§ 49. Sordikaitse kehtivuse lõpetamine

(1) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse, kui:

- 1) sordi omanik on selleks esitanud registripidajale kirjaliku avalduse;
- 2) ettekirjutust ei ole täidetud ettekirjutuses määratud tähtpäevaks;
- 3) selleks ettenähtud tähtaja jooksul ei ole esitatud uut sordinime ettepanekut;
- 4) sort ei ole säilinud;
- 5) sordi sordikaitse all hoidmise eest ei ole tasutud riigilõivu.

(2) Sordi omanik märgib esitatud avalduses, millal ta soovib sordikaitse lõpetada, selle puudumise korral loetakse sordikaitse lõpetamise ajaks avalduse saamise kuupäev.

(3) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse kas käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud avalduse saamisest, punktides 2 või 4 nimetatud asjaoludest teadasaamisest või punktis 3 nimetatud tähtaja möödumisest arvates 30 tööpäeva jooksul ja teeb sellekohase kande sordiregistrisse. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 50. Sordikaitse kehtivuse lõpetamine tagasiulatuvalt

(1) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistamise otsuse omal algatusel või huvitatud isiku avalduse alusel, kui pärast sordi kaitse alla võtmist selgub, et:

- 1) sort ei vastanud kaitse alla võtmise prioriteedi kindlaksmääramise momendil uudsuse või eristatavuse nõudele;
- 2) sort, mis võeti kaitse alla sordikaitse taotleja esitatud dokumentide ja välisriigi asjaomase pädeva asutuse tehtud registreerimiskatsete tulemuste alusel, ei vastanud ühtlikkuse või püsivuse nõudele;
- 3) kaitsealuse sordi tunnistus anti välja isikule, kellel ei olnud sordikaitse taotlemise õigust.

(2) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistamise otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu tõendamiseks arvates 30 tööpäeva jooksul ja teeb sellekohase kande sordiregistrisse. [RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(3) Sordi kaitse alla võtmise otsuse tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistamise korral tunnistatakse sordikaitse kehtetuks algusest peale.

§ 51. Kaitsealuse sordi omaniku õiguste üleminek

(1) Kaitsealuse sordi omanik võib talle kuuluvad sordi omaniku õigused üle anda teisele isikule.

(2) Füüsilisest isikust sordi omaniku surma või juriidilisest isikust sordi omaniku lõppemise korral lähevad sordi omaniku õigused üle pärijale või õigusjärglasele.

(3) Kaitsealuse sordi omaniku andmete muutmiseks registris esitab isik, kellele sordi omaniku õigused üle lähevad, registripidajale avalduse, millele on lisatud üleminekut tõendav dokument või selle ametlikult kinnitatud ärakiri.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaldus esitatakse registripidajale tehingus määratud, pärimisõiguse tekkimise või õigusjärgluse tekkimise päevast alates ühe aasta jooksul. Kui sordi omaniku õigused lähevad üle kohtuotsuse alusel, esitatakse avaldus registripidajale kohtuotsuse jõustumisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

(5) Registripidaja teeb asjakohase registrikande käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avalduse saamisest arvates viie tööpäeva jooksul.

(6) Sordi omaniku õigused loetakse teisele isikule ülelainuks tehingu või kohtuotsuse järgi määratud ülemineku päevast, pärimisõiguse või õigusjärgluse tekkimise päevast alates.

(7) Isik, kellele sordi omaniku õigused on üle läinud käesolevas paragrahvis sätestatud alustel ja korras, võib sordi omaniku õigusi kasutama hakata käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud registrikande tegemise päevast alates.

4. jagu

Litsents ja sundlitsents

§ 52. Litsents

(1) Kaitsealuse sordi omanik (litsentsiandja) võib käesoleva seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud sordi omaniku õigusi anda teisele isikule (litsentsisaaja) kirjaliku litsentsilepinguga (edaspidi *litsents*).

(2) Kui kaitsealuse sordi omaniku õigused lähevad üle teisele isikule, lähevad sellele isikule üle ka litsentsist tulenevad õigused ja kohustused.

§ 53. Sundlitsents

(1) Sundlitsents on lihtlitsents, mille annab valdkonna eest vastutav minister, kui kaitsealuse sordi omanik keeldub litsentsi andmast, isikule, kes on huvitatud kaitsealuse sordi kasutamisest ja on suuteline seda tegema:

- 1) kui kaitsealust sorti on vaja kasutada avalikes huvides või
- 2) kui litsentsiandja ei ole sordi kaitse alla võtmisest arvates kolme aasta jooksul kasutanud seda sorti ise ega andnud teisele isikule litsentsi selle sordi kasutamiseks.

(2) Sundlitsentsi saamiseks esitab kaitsealuse sordi kasutamisest huvitatud isik valdkonna eest vastutavale ministrile asjakohase taotluse.

(3) Sundlitsentsi saamiseks esitatud taotlusele märgitakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolusid tõendavad andmed.

§ 54. Sundlitsentsi andmine

(1) Valdkonna eest vastutav minister hindab sundlitsentsi väljastamise põhjendatust sundlitsentsi saamiseks esitatud taotluse andmete alusel.

(2) Valdkonna eest vastutav minister teeb otsuse sundlitsentsi väljastamise või väljastamisest keeldumise kohta taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

(3) Sundlitsentsist tulenev kaitsealuse sordi kasutusõigus tekib litsentsisaajal sordiregistrisse asjakohase kande tegemise päevast alates.

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(4) Sundlitsentsi andmine ei takista sordi omanikku kaitsealust sorti kasutamast ega teisele isikule litsentsi andmast.

§ 55. Sundlitsentsi tingimused

(1) Sundlitsentsi märgitakse üleantavate kaitsealusest sordist tulenevate õiguste teostamise ulatus ja territoorium ning nähakse ette litsentsitasu suurus, mille litsentsisaaja on kohustatud tasuma kaitsealuse sordi omanikule. Litsentsitasu suuruse määramisel juhindutakse asjaomase taimeliigi puhul rakendatavast keskmisest litsentsitasu määrast. Tuletatud sordi kasutamiseks antava sundlitsentsi puhul nähakse ette tasu maksmine ka kaitsealuse lähtesordi omanikule.

(2) Sellise kaitsealuse sordi omanik, mille kasutamiseks on väljastatud sundlitsents, on kohustatud tasu eest litsentsisaajale üle andma selle sordi seemet või paljundusmaterjali sordi paljundamiseks vajalikus koguses analoogilise sordi turuhinnaga.

(3) Sundlitsents antakse välja tähtajaga kahest kuni nelja aastani. Kui sundlitsentsi väljaandmise tinginud asjaolud kestavad ka sundlitsentsi tähtaja lõppemise ajal, on valdkonna eest vastutaval ministril õigus litsentsisaaja taotluse alusel anda sundlitsents veel neljaks aastaks.

§ 56. Sundlitsentsi lõpetamine

Valdkonna eest vastutav minister tunnistab sundlitsentsi enne sundlitsentsi tähtaja lõppemist kehtetuks, kui:

- 1) litsentsisaaja rikub sundlitsentsi tingimusi;
- 2) sundlitsentsi andmise vajadus on ära langenud.

5. jagu Sordiregister

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

§ 57. Sordiregistri asutamine ja selle tegevuse korraldamine

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(1) Sordiregistri (edaspidi *register*) asutab ja selle põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(2) Registri eesmärk on tagada sordi säilitamine, kaitsealuse sordi omaniku õiguste kaitse, registripidaja seadusest tulenevate ülesannete täitmine ja tõhus järelevalve käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise üle.
[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.01.2020]

(3) Registri vastutav töötaja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja volitatud töötaja määratakse registri põhimääruses.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes]

§ 58. Registrisse kantavad andmed

(1) Registrisse kantakse käesolevas seaduses ettenähtud andmed sordi kohta ning taotleja, sordi omaniku, sordi aretaja, sordi esindaja ja sordi säilitaja nimi, registri- või isikukood või isikukoodi puudumise korral sünniaeg, kontaktandmed, isiku esindaja olemasolu korral tema nimi ja kontaktandmed, samuti sordi omaniku õiguste omandamise viis ja sordi säilitaja OECD kood.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Kanne registrisse tehakse esitatud taotluse või registripidaja otsuse alusel.

§ 59. Registrikande tegemisest keeldumine

Registripidaja keeldub registrisse kande tegemisest, kui:

1) riigilõiv on tasumata;

2) taotleja on esitanud Põllumajandus- ja Toiduametile teadvalt valeandmeid või on mõjutanud Põllumajandus- ja Toiduametit õigusvastasel viisil.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 60. Registrikande muutmine

(1) Registrikande tegemise aluseks olnud andmete muutumise korral teavitab isik registripidajat kirjalikult andmete muutmisest arvates 14 päeva jooksul.

(2) Registripidaja teeb registrikande muutmise otsuse asjakohase teatise saamisest arvates viie tööpäeva jooksul.

§ 61. Registrisse kantud andmete kaitse ja avalikustamine

(1) Registrisse kantud andmed, välja arvatud avalikustamisele mittekuuluvad andmed, on avalikud ja need avaldatakse registripidaja veebilehel, samuti võib neid avaldada paberkandjal.

[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Avalikustamisele mittekuuluvate andmete ja seaduse alusel asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud andmete kättesaadavus on piiratud ning neid võib ametialaselt kasutada Põllumajandus- ja Toiduamet.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Avalikustamisele mittekuuluvad andmed käesoleva seaduse tähenduses ei saa olla andmed, mis käsitlevad sordi ohtlikkust keskkonnale, inimese tervisele või taimetervisele.

(4) Registriandmeid säilitatakse alaliselt.

3. peatükk

TOOTMINE JA SERTIFITSEERIMINE

§ 62. Tootmine

(1) Seemne või paljundusmaterjali tootmine käesoleva seaduse tähenduses on seemne või paljundusmaterjali paljundamine vegetatiivsel või muul viisil, kasvatamine, töötlemine, säilitamine ja pakendamine turustamise eesmärgil.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Kultiveerimismaterjali tootmine käesoleva seaduse tähenduses on turustamise eesmärgil metsapuude seemnete kasvatamine, kogumine, töötlemine, säilitamine ja pakendamine ning metsaistutusmaterjali kasvatamine seemnest, taimeosast või taimest.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 63. Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija

(1) Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes tegeleb paljundus- või kultiveerimismaterjali paljundamise, tootmise, säilitamise, töötlemise, turustamise või importimisega.

(2) Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija esitab enne tegevuse alustamist majandustegevusteate Põllumajandus- ja Toiduametile.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(3) Paljundusmaterjali tarnija ei pea esitama majandustegevusteadet:

- 1) käesoleva seaduse §-s 65¹ nimetatud tegevusalal tegutsemiseks;
- 2) taimekaitseseaduse § 31 lõike 2 punktis 1 nimetatud tegevuste tegemiseks.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(4) Majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele taimekaitseseaduse § 31 lõikes 3 sätestatud andmed.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

§ 64. Nõuded paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnijale

(1) [Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

(2) Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija võtab tarvitusele kõik vajalikud meetmed, et tagada paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmine käesoleva seaduse nõuete kohaselt ning nõuetekohane paljundus- ja kultiveerimismaterjal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõude täitmiseks määrab paljundusmaterjali tarnija ja kultiveerimismaterjali tarnija, kes tegeleb metsapuude taimede tootmisega, tulenevalt tootmismeetodist kindlaks tootmise olulised kriitilised punktid ja nendes rakendatavad meetmed, dokumenteerib need ja tagab nende meetmete rakendamise (edaspidi *enesekontrollisüsteem*).

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(4) Kultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteem peab järgima kultiveerimismaterjali tootmismeetodit ning sisaldama nõudeid ja tegevuskava kultiveerimismaterjali kvaliteeti vähendavate ja ohtlike taimekahjustajate ennetamiseks ning taimede kvaliteedi hindamiseks.

(5) Paljundusmaterjali tarnija enesekontrollisüsteemi nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(6) Metsapuude taimede tootmisega tegeleva kultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteemi nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 65. Nõuded tootmise ning tootmiseks kasutatava maatüki, hoone, rajatise ja taimse materjali kohta

(1) Seemne tootja ja paljundus- või kultiveerimismaterjali tarnija tagab, et seemet ja paljundus- või kultiveerimismaterjali toodetakse:

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

1) tootmiseks kasutataval põllul, maatükil, hoones või rajatises, välistades seemne või taime saastumise ohtliku taimekahjustajaga;

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

- 1¹) tootmiseks kasutataval põllul, maatükil, hoones või rajatises, välistades toodetava seemne või taime saastumise taimeliigi või -liikide grupi kvaliteeti vähendava taimekahjustajaga üle kehtestatud piirmäära; [RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]
- 2) kultiveerimismaterjali puhul selleks sobiva tehnoloogia abil;
- 3) taimeliigi mikropaljundamise korral nõuetekohases laboratooriumis.

(1¹) Tarnija, kes tuvastab paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutataval maatükil või paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatavas hoones või rajatises kasvatataval paljundus- või kultiveerimismaterjalil selle taimeliigi kvaliteeti vähendava taimekahjustaja piirmäärast suurema esinemise, teavitab sellest viivitamata korrakaitseorganit ning võtab korrakaitseorgani nõutud meetmed. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1²) Kvaliteeti vähendav taimekahjustaja käesoleva seaduse tähenduses on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4–104), artiklis 36 nimetatud taimekahjustaja. [RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(2) Mikropaljundamise teel toodetud paljundus- ja kultiveerimismaterjal peab olema liigi- ja sordiehtne.

(3) Metsapuude seemne seemlas tootmise korral kasutatakse seemla rajamiseks Keskkonnaameti tunnustatud plusspuude järglasi. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Taimeliigi või -liikide grupi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali kvaliteeti vähendavate taimekahjustajate loetelu ja nende esinemise piirmäära kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#). [RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(5) Nõuded paljundusmaterjali mikropaljundamise ja laboratooriumi kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(6) Nõuded kultiveerimismaterjali mikropaljundamiseks kasutatava laboratooriumi kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(7) Seemne ja paljundusmaterjali ning geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja paljundusmaterjali tootmise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#). [RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(8) Hübriidsordi seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali ristlusvanemate ja paljundus- või kultiveerimismaterjali pookealuste tootmise suhtes kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid.

§ 65¹. Taimeliigi mikropaljundamise loakohustus

Ettevõtjal peab olema tegevusluba taimeliigi mikropaljundamiseks. [RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 66. Tegevusloa taotlemine

(1) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa taotluse lahendab paljundusmaterjali puhul Põllumajandus- ja Toiduamet ja metsapuude taimede puhul Keskkonnaamet.

(2) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele järgmised andmed:

- 1) taimeliik, mida soovitakse paljundada;
 - 2) tootmiseks kasutatava kinnisasja asukoht ja pindala, olemasolevate seadmete nimetus ja markeering, kvalifitseeritud töötajate arv, märke tootmisterritooriumi tarastatuse ja taimekasvatuseks vajaliku kastmisvõimaluse olemasolu kohta.
- [RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 67. Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse peatamine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 68. Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtetuks tunnistamine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 69. Taimeliigi mikropaljundamise tegevusluba ja selle väljastamise kord

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 70. Tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui tema ning tema ettevõtte vastab käesolevast seadusest tulenevatele nõuetele.
[RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 71. Tegevusloa kõrvaltingimused

Taimeliigi mikropaljundamiseks antud tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena paljundamiseks lubatud taimeliik.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 72. Söödakultuuride seemnete segu tootmise nõuded

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(1) Söödakultuuride seemneseгу tootmiseks peab isikul olema ühtlase kvaliteediga seemnepartii tootmiseks sobiv seade, seemneseгу tootmise tehnoloogiline skeem ja määratud nõuetekohase seemneseгу tootmise eest vastutav isik ja ta peab pidama seemneseгude tootmise üle arvestust.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) Söödakultuuride seemneseгу tootmisega tegelev isik peab teavitama Põllumajandus- ja Toiduametit hiljemalt seitse päeva enne seemneseгу tootmise alustamist selle segu osaks olevate seemnete massiprotsendist taimeliikide ja -sortide kaupa ning seemneseгу nimetusest.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet avalikustab andmed söödakultuuride seemnete segu tootmisega tegeleva isiku, tema ettevõtte, toodetava söödakultuuride seemnete segu nime, segu koostises olevate söödakultuuri taime liikide ja sortide kohta oma veebilehel. Samas antakse söödakultuuride seemnete segule kordumatu kood, mis tähistab seemnete segu partii numbrit, milles on märgitud seemnete segu liigiline ja sordiline koostis.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(4) Söödakultuuride seemnete segu tootmisega tegelev isik peab arvestust tootmises kasutatavate taime liikide, sortide ja koguste, toodetud segu koguste ning segu koostises olevate liikide ja sortide üle.

(5) Täpsemad nõuded säilituseseгу tootmise kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 73. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimine

(1) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimine on nende põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse, liigi- ja sordipuhtuse ja kvaliteedi ning taimetervisenõuetele vastavuse kontrollimine rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt ning seemne ja paljundusmaterjali pakendite sulgemine ja märgistamine Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalve all. Sõltuvalt taimeliigist või -liikide grupist tehakse sertifitseerimise käigus põldtunnustamine, proovide analüüsimine ja järelkontrolli põldkatsed.

(2) Põldtunnustamine on seemne ja paljundusmaterjali põlvnemise ning kasvava taimiku liigi- ja sordiehtsuse ning liigi- ja sordipuhtuse kindlakstegemine.

(3) Puuvilja- ja marjakultuuri ning seemnekartuli põldtunnustamiseks loetakse seemne ja paljundusmaterjali põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse, liigi- ja sordipuhtuse ning taimekahjustajate esinemise hindamine.

(4) Põldtunnustamist teeb paljundusmaterjali ning supereliit- ja eliitkategoria seemne puhul Põllumajandus- ja Toiduamet ning sertifitseeritud kategoria seemne puhul Põllumajandus- ja Toiduamet või ettevõtja, kellel on põldtunnustamise tegevusluba.

(5) Proovi võtab Põllumajandus- ja Toiduamet või seemne puhul ettevõtja, kellel on proovivõtmise tegevusluba.

(6) Proovi analüüsib seemne puhul ettevõtja, kellel on seemneproovi analüüsimise tegevusluba, või tegevusloa nõuetele vastav riigiasutus.

(7) Sertifitseerimise taotleja tasub põldtunnustamise, proovivõtmise ja seemnete analüüsimise eest arve alusel. Sertifitseerimise taotleja tasub Põllumajandus- ja Toiduameti tehtava põldtunnustamise ja proovivõtmise eest riigilõivu.

(8) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimise korra ning nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(9) Proovide suurused ning seemne ja paljundusmaterjali nõuetekohasuse kindlakstegemise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(10) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimine on kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolu, liigiehtsuse ja kvaliteedi ning taimetervise nõuetele vastavuse kontrollimine rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt ja sertifitseerimist tõendava dokumendi väljastamine ning seemnepartii puhul ka pakendite sulgemine ja märgistamine Keskkonnaameti järelevalve all. Sertifitseerimise käigus analüüsitakse metsapuude seemneid akrediteeritud laboratooriumis rahvusvaheliselt tunnustatud meetodi kohaselt.

(11) Kultiveerimismaterjali proovi võtab Keskkonnaamet.

(12) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimise korra ja proovivõtu nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 74. Sertifitseerimise korraldamine ja ulatus

(1) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimise korraldab seemne või paljundusmaterjali sordi omaniku, esindaja või säilitaja taotluse alusel Põllumajandus- ja Toiduamet. Kultiveerimismaterjali sertifitseerimise korraldab kultiveerimismaterjali tootmise või turustamisega tegeleva tarnija taotluse alusel Keskkonnaamet. [RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(2) Sertifitseeritakse kultiveerimismaterjali, sordilehte või EL põllukultuuride või köögiviljakultuuride sordilehte võetud sordi seemet ja seemnekartulit ning sordilehte või EL puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte võetud sordi paljundusmaterjali.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2¹) Sordilehte võetud põllu- või köögiviljakultuuri sordi seemet ning puuvilja- või marjakultuuri sordi paljundusmaterjali liigist, mille sorte ei võeta EL põllukultuuride, köögiviljakultuuride ega puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte, sertifitseeritakse ja kontrollitakse Eestis.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Sordi sordilehest väljaarvamise korral sertifitseeritakse ja on lubatud turustada selle seemet ja seemnekartulit väljaarvamise aastast arvates kolmanda aasta 30. juunini.

(4) Sertifitseeritava hübriidsordi seemne ja paljundusmaterjali puhul peavad seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatav ristlusvanem ja sordi koostisosa olema sertifitseeritud.

(5) Sertifitseeritavate põllu- ja aiakultuuri liikide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(6) Sertifitseeritavate metsapuude liikide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 75. Sertifitseerimist tõendav dokument ja selle kehtivus

(1) Sertifitseeritud seemne- ja paljundusmaterjali partii kohta väljastab Põllumajandus- ja Toiduamet ja sertifitseeritud kultiveerimismaterjali partii kohta Keskkonnaamet sertifitseerimist tõendava dokumendi. [RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(2) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi sisu nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(3) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi sisu nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(4) Põllu- ja aiakultuuri seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivusaja taimeliikide ja -liikide gruppide kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivuse määrab dokumendi väljastaja sõltuvalt kultiveerimismaterjali partii kvaliteedist.

(6) Seemne sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivusaega võib seemnepartii omaniku taotlusel pikendada. Selleks esitab seemnepartii omanik hiljemalt 30 päeva enne sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivusaja lõppemist Põllumajandus- ja Toiduametile või kultiveerimismaterjali puhul Keskkonnaametile sellekohase taotluse.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(7) Kui seemnepartii on sertifitseeritud seemne idanevuse kohta kehtestatud nõuete kohane, pikendab Põllumajandus- ja Toiduamet või Keskkonnaamet sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivust, tehes sellele kehtivusaja pikendamise kohta märke.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

§ 76. Muu seeme ning paljundus- ja kultiveerimismaterjal

(1) Muu seeme käesoleva seaduse tähenduses on sertifitseeritava taimeliigi turustada lubatud nõuetekohane standard- või tarbeseeme, geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seeme või sertifitseerimisele mittekuuluva taimeliigi nõuetekohane seeme.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(2) Muu paljundus- ja kultiveerimismaterjal käesoleva seaduse tähenduses on sertifitseeritava taimeliigi sertifitseerimata ja sertifitseerimisele mittekuuluva taimeliigi nõuetekohane paljundus- ja kultiveerimismaterjal ning geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi paljundusmaterjal.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(3) Muu seemne vastavuse kvaliteedinõuetele tagab tootja või turustaja. Muu paljundus- ja kultiveerimismaterjali vastavuse kvaliteedinõuetele tagab tarnija.

(4) Muu seemne ja paljundusmaterjali kvaliteedinõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Muu kultiveerimismaterjali kvaliteedinõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(6) Hübriidsordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali puhul kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud kvaliteedinõudeid kõigi seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatavate ristlusvanemate ja sordi koostisosade suhtes.

§ 76¹. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja paljundusmaterjali tootmine

(1) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemet ja paljundusmaterjali võib toota üksnes selle sordi päritolupiirkonnas.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne nõuetekohasuse tagab tootja või turustaja ning geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi paljundusmaterjali nõuetekohasuse tagab tarnija.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(3) Tootja või tarnija korraldab geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli põldtunnustamise ja proovide analüüsimise.

[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

(4) Tootja või tarnija sertifitseerib geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli rahvusvaheliste nõuete kohaselt. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli sertifitseerimise nõuetekohasuse tagamiseks tehakse põldtunnustamine ning korraldatakse proovide analüüsimine ja järelekontrolli põldkatsed.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

§ 77. Tootmise kohta arvestuse pidamine

(1) Paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega tegelev tarnija peab selleks kasutatava maa-ala kohta veeseaduse alusel põlluraamatut ning hoone või rajatise kasutamise korral omab selle kasutuskava.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Kasutuskava käesoleva seaduse tähenduses on paber kandjal või digitaalselt peetav ja säilitatav andmete kogum, mis sisaldab hoonet või rajatist paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava tarnija andmeid ja paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava hoone või rajatise andmeid, nagu hoone või rajatise tüüp, pindala ja andmed selles toodetavate taimede liikide kohta.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Seemne tootja peab põlluraamatut.

(4) Seemne tootja ning paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega tegelev tarnija peab seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmise kohta kehtestatud nõuete täitmise üle täpset arvestust. Seemne ja seemnekartuli tootmist käsitlevaid dokumente säilitatakse viis aastat ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmist käsitlevaid dokumente säilitatakse kolm aastat.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

4. peatükk

PÕLDTUNNUSTAJA JA SEEMNEPROOVI VÕTJA NING SEEMNEKONTROLI LABORATOORIUM

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 78. Põldtunnustamise loakohustus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Põldtunnustamiseks peab ettevõtjal olema põldtunnustamise tegevusluba.

(2) Põldtunnustamise tegevusluba annab ettevõtjale õiguse teha põldtunnustamist üksnes tegevusloas märgitud taimeliigi grupi puhul.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 79. Põldtunnustamise tegevusloa taotlemine

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Põldtunnustamise tegevusloa taotluse lahendab põldtunnustamise tegevusloa andmisega või sellest keeldumisega Põllumajandus- ja Toiduamet.

(2) Põldtunnustamise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed:

1) kehtiva põldtunnustaja aluskoolituse läbimise tunnistuse number;

2) andmed selle taimeliigi grupi kohta, mille põldtunnustamist soovitakse teha;

3) teave selle kohta, kas soovitakse osutada põldtunnustamise teenust;

4) põldtunnustaja nõuetele vastava isiku nimi ja kontaktandmed ning tema allkirjastatud kinnitus, et ta tegutseb erapooletult, annab seemnepõllu kohta selle tegelikule olukorrale vastava hinnangu ning teeb põldtunnustamist käesolevas seaduses ja käesoleva seaduse alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse taimekaitse seaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.

(4) Põldtunnustamise tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu isik riigilõivu.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 80. Põldtunnustamise tegevusloa kontrolliese

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Ettevõtjale antakse põldtunnustamise tegevusluba, kui tema ise või tema ettevõttes tegutsev nõuetele vastav isik, kellega tal on lepinguline suhe, on läbinud käesoleva seaduse § 82 kohase põldtunnustaja koolituse ja tal on selle kohta kehtiv tunnistus.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 81. Põldtunnustamise tegevusloa kõrvaltingimused

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Põldtunnustamise tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena põldtunnustaja nimi, andmed selle taimeliigi grupi kohta, mille põldtunnustamiseks on tegevusluba antud, ja õigus osutada põldtunnustamise teenust, kui ettevõtja on seda põldtunnustamise tegevusloa taotluses taotlenud.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 82. Põldtunnustaja koolitus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Põldtunnustaja koolitust korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet.

(2) Põldtunnustaja koolitus koosneb aluskoolitusest ja täienduskoolitusest.

(3) Aluskoolitus hõlmab teoreetilist osa ning praktilist osa, mis seisneb taimede ühe kasvuperioodi jooksul põldtunnustamisel osalemises.

(4) Põldtunnustaja aluskoolitus lõpeb eksamiga.

(5) Isikul, kes ei sooritanud käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud eksamit, võimaldatakse teha korduseksam taimede järgmise kasvuperioodi jooksul. Isik, kes ei sooritanud korduseksamit, läbib põldtunnustaja aluskoolituse uuesti.

(6) Põldtunnustaja aluskoolituse läbimise kohta antakse isikule tunnistus, mis kehtib tähtajatult.

(7) Isik, kes on saanud põldtunnustaja aluskoolituse läbimise kohta käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud tunnistuse, läbib kord kahe aasta jooksul põldtunnustaja täienduskoolituse.

(8) Põldtunnustaja aluskoolituse läbimise kohta antud tunnistus kehtib kaks aastat tunnistuse andmise kuupäevast alates juhul, kui isik ei ole:

- 1) kahe aasta jooksul tunnistuse andmise aastast arvates läbinud põldtunnustamise täienduskoolitust või
- 2) taimede kahe järjestikuse kasvuperioodi jooksul teinud põldtunnustamist.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 83. Põldtunnustamise nõuded

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Põldtunnustaja teeb põldtunnustamist käesolevas seaduses ja käesoleva seaduse alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

(2) Põldtunnustaja annab seemnepõllu kohta selle tegelikule olukorrale vastava hinnangu ja vormistab selle kohta põldtunnustamise protokoll, mille annab Põllumajandus- ja Toiduametile või põldtunnustamise tellijale üle kümne tööpäeva jooksul ning talivilja põldtunnustamise puhul viie tööpäeva jooksul põldtunnustamisest arvates.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 84. Seemneproovi võtmise loakohustus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Seemne kvaliteedi määramiseks ning järelkontrolli põldkatseteks müügikonditsiooni viidud ja turustamiseks ettenähtud sertifitseeritavast seemnepartiist seemneproovi võtmiseks peab ettevõtjal olema seemneproovi võtmise tegevusluba.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 85. Seemneproovi võtmise tegevusloa taotlemine

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Seemneproovi võtmise tegevusloa taotluse lahendab tegevusloa andmisega või sellest keeldumisega Põllumajandus- ja Toiduamet.

(2) Seemneproovi võtmise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed:

- 1) kehtiva seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise tunnistuse number;
- 2) seemneproovi võtja nõuetele vastava isiku nimi ja kontaktandmed;
- 3) teave selle kohta, kas soovitakse osutada seemneproovi võtmise teenust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse taimekaitseseaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.

(4) Seemneproovi võtmise tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu isik riigilõivu.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 86. Seemneproovi võtmise tegevusloa kontrolliese

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Ettevõtjale antakse seemneproovi võtmise tegevusluba, kui tema ise või tema ettevõttes tegutsev seemneproovi võtja nõuetele vastav isik, kellega tal on lepinguline suhe, on läbinud käesoleva seaduse § 88 kohase seemneproovi võtja koolituse, tal on selle kohta kehtiv tunnistus ning tal on seemneproovi võtmiseks sobivad tehnilised vahendid.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 87. Seemneproovi võtmise tegevusloa kõrvaltingimus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Seemneproovi võtmise tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena seemneproovi võtja nimi ja õigus osutada proovivõtmise teenust, kui ettevõtja on seda tegevusloa taotluses taotlenud.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 88. Seemneproovi võtja koolitus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Seemneproovi võtja läbib koolituse seemneproovide võtmiseks Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (*International Seed Testing Association*, edaspidi *ISTA*) akrediteeritud laboratooriumi juures.

(2) Seemneproovi võtja koolitus koosneb aluskoolitusest ja täienduskoolitusest.

(3) Seemneproovi võtja aluskoolitus lõpeb eksamiga.

(4) Isikul, kes ei sooritanud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud eksamit, võimaldatakse teha korduseksam aasta jooksul eksami mittesooritamise ajast arvates. Isik, kes ei sooritanud korduseksamit, läbib seemneproovi võtja aluskoolituse uuesti.

(5) Seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise kohta antakse isikule tunnistus, mis kehtib tähtajatult.

(6) Isik, kes on saanud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise kohta tunnistuse, läbib igal aastal seemneproovi võtmise täienduskoolituse.

(7) Seemneproovi võtja aluskoolituse läbimise kohta antud tunnistus kehtib üks aasta tunnistuse andmise aastast arvates juhul, kui isik:

1) ei ole osalenud ühe aasta jooksul tunnistuse andmise aastast arvates seemneproovi võtja täienduskoolitusel või

2) on võtnud kalendriaasta jooksul vähem kui kümme seemneproovi.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 89. Seemneproovi võtmise nõuded

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Seemneproovi võtja:

1) võtab proove rahvusvaheliselt kehtestatud meetodika kohaselt;

2) täidab oma ülesandeid erapooletult ja nõuetekohaselt;

3) koostab seemneproovi võtmise protokollid;

4) sulgeb sertifitseeritava seemnepartii müügipakendi või konteineri turvakleebisega või plommiga;

5) märgistab sertifitseeritud seemnepartii müügipakendi või konteineri Põllumajandus- ja Toiduameti väljastatud või tootjal endal trükkida lubatud etiketiga;

6) tagab tellimislehe, seemneproovi koti etikettide ja turvakleebiste õiguspärase, nõuetekohase ning täpse koostamise ja vormistamise.

(2) Seemneproovi võtja võetud seemneproove analüüsitakse seemne kvaliteedi määramiseks eraõigusliku isiku või Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi riikliku akrediteerimisasutuse akrediteeritud seemnekontrolli laboratooriumis.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 90. Seemneproovi analüüsimise loakohustus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Sertifitseeritava seemnepartii kvaliteedi määramiseks sellest võetud seemneproovi analüüsimiseks peab ettevõtjal olema seemneproovi analüüsimise tegevusluba.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 91. Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotlemine

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotluse lahendab tegevusloa andmisega või sellest keeldumisega Põllumajandus- ja Toiduamet.

(2) Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 19 lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed ja dokumendid:

1) seemneanalüütiku ja juhtiva seemneanalüütiku nimi ja kontaktandmed;

2) seemnekontrolli laboratooriumi akrediteerimist tõendava dokumendi ära kiri;

3) andmed kasutatavate analüüsimeetodite kohta;

4) teave selle kohta, kas soovitakse osutada sertifitseeritava seemnepartii seemne kvaliteedi määramise teenust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmed kantakse taimekaitse seaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.

(4) Seemneproovi analüüsimise tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu isik riigilõivu.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 92. Seemneproovi analüüsimise tegevusloa kontrolliese

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

Ettevõtjale antakse seemneproovi analüüsimise tegevusluba, kui tal on käesoleva seaduse nõuete kohane seemnekontrolli laboratoorium.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 93. Volitatud põldtunnustaja ja volitatud seemneproovi võtja tasu

[Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 93¹. Seemneproovi analüüsimise tegevusloa kõrvaltingimus

Tegevusloale lisatakse kõrvaltingimusena seemneanalüütiku ja juhtiva seemneanalüütiku nimi ning õigus osutada sertifitseeritava seemnepartii seemne kvaliteedi määramise teenust, kui ettevõtja on seda tegevusloa taotluses taotlenud.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 93². Nõuded seemnekontrolli laboratooriumile

(1) Seemnekontrolli laboratooriumi on akrediteerinud Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi riiklik akrediteerimisasutus sertifitseeritavast seemnepartiist võetud seemneproovi analüüsimiseks ja seemne kvaliteedi määramiseks.

(2) Seemnekontrolli laboratooriumis analüüsitakse seemneproovi rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt, kasutades rahvusvaheliselt tunnustatud meetodeid.

(3) Seemnekontrolli laboratooriumis töötaval seemneanalüütikul on laboratooriumis töötamiseks tehniline kvalifikatsioon.

(4) Seemnekontrolli laboratooriumis töötav juhtiv seemneanalüütik vastutab laboratooriumis tehtavate tehniliste toimingute eest ja tal on seemnekontrolli laboratooriumi juhtimiseks vajalik kvalifikatsioon.

(5) Seemnekontrolli laboratooriumis rakendatakse juhtimis- ja kvaliteedisüsteemi ning võetakse kõikidest sertifitseeritavatest seemnepartiidest duplikaatproovid, mida säilitatakse vähemalt üks aasta proovi analüüsimise kuupäevast alates. Laboratoorium osaleb vähemalt kord aastas rahuldava tulemusega võrdluskatsetes.

(6) Seemnekontrolli laboratooriumis dokumenteeritakse proovide analüüsimine. Proovi analüüsimist käsitlevaid andmeid ja dokumente säilitatakse viis aastat proovi analüüsimise kuupäevast alates.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

5. peatükk PAKENDAMINE

§ 94. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali pakendamine

(1) Seemne, kaasa arvatud metsapuude seemne, sertifitseeritud puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali ning seemnekartuli pakendamine käesoleva seaduse tähenduses on nende pakendamine müügipakendisse ning müügipakendi sulgemine ja selle märgistamine.

(2) Aiakultuuri paljundusmaterjali, välja arvatud sertifitseeritud puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali, ja kultiveerimismaterjali pakendamine käesoleva seaduse tähenduses on müügiks ettevalmistatud paljundusmaterjali ja metsataimede müügipakendi märgistamine.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 95. Seemnete, välja arvatud metsapuude seemnete pakendaja teatamiskohustus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Seemne pakendamiseks esitatakse enne tegevuse alustamist majandustegevusteade Põllumajandus- ja Toiduametile.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed:

1) kas tegeleda soovitakse teraviljaseemne, söödakultuuride seemne, õli- või kiukultuuride seemne, peediseemne või köögiviljakultuuride seemne pakendamise, söödakultuuride seemne, peediseemne või köögiviljakultuuride seemne väikepakendisse pakendamise või teravilja-, söödakultuuride, õli- või kiukultuuride või köögiviljakultuuride seemnesegu pakendamisega;

2) andmed eri liikide ja sortide, põlvkondade, partiide või põldude saagi seemnete segunemise vältimiseks rakendatavate meetmete ja seemnete ladustamise viisi kohta;

3) pakendamisprotsessi tehnoloogia lühikirjeldus;

- 4) andmed selle kohta, kas ettevõttes toodetakse ja pakendatakse lisaks sertifitseerimiseks ette nähtud seemnetele söödakultuuride, õli- või kiukultuuride tarbeseemet, köögiviljakultuuride standardseemet või geneetiliste ressursside seemet;
- 5) andmed ruumide, seadmete, vahendite ja muu vajaliku varustuse puhastamiseks ning desinfitseerimiseks rakendatavate meetmete ja kasutatavate ainete kohta;
- 6) andmed kahjuritõrjeks rakendatavate meetmete kohta;
- 7) seemnete pakendamise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed, söödakultuuride seemnete segu pakendamise korral nõuetekohase seemnete segu tootmise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed;
- 8) andmed projekteeritud ning kavandatava või tegeliku käitlemisvõimsuse, sealhulgas hoiuruumide mahutavuse kohta;
- 9) andmed jäätmete ning mittenõuetekohase seemne kogumiseks, äravedamiseks ja kahjutustamiseks rakendatavate meetmete kohta.

(4) Majandustegevusteate andmed kantakse taimekaitseaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimeterwise registrisse.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

§ 96. Nõuded seemne pakendajale ja seemne pakendamisele

(1) Seemne pakendamiseks peab isikul olema nõuetekohane hoone või ruum (edaspidi *pakendamiskoht*), seemne nõuetekohaseks müügi pakendisse pakendamiseks sobivad seadmed, vahendid ja muu vajalik varustus, pakendamisprotsessi tehnoloogiline skeem, millel on näha seemnepartiide segunemise vältimise seisukohalt olulised parameetrid, samuti ruumide plaan koos seadmete ja sisseade paigutuse plaaniga, kus on näidatud seemne, mittenõuetekohase seemne ning jäätmete liikumised, ning määratud pakendamise eest vastutav isik. [RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1¹) Seemne pakendamiseks kasutatav hoone või ruum peavad vastama järgmistele nõuetele:

- 1) olema seemne ladustamiseks sobiva mikrokliimaga;
- 2) võimaldama pakendatava seemne ladustamist viisil, mis välistab eri liikide, sortide, põlvkondade, partiide või põldude saagi seemnete segunemise;
- 3) võimaldama seemnete pakendamist seemnete ladustamise ruumist eraldi ruumis või eraldatud ruumiosas, kus on seemnete müügi konditsiooni viimiseks ja müügi pakendisse pakendamiseks sobivad seadmed ja vahendid, sealhulgas taadeldud kaal.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1²) Kui isik soovib kasutada automaatset proovivõtmisseadet, peab tal olema ISTA akrediteeritud laboratooriumi nõuetekohaseks tunnustatud automaatne proovivõtmisseade ja seda tõendav dokument, samuti automaatse proovivõtmise tehnoloogiline skeem ning määratud seadme nõuetekohasuse ja selle kasutamise eest vastutav isik. Isik peab automaatse proovivõtmisseadme kasutamise ja hooldamise üle arvestust pidama.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1³) Automaatse proovivõtmisseadme kasutamiseks peab isik hiljemalt seitse päeva enne kasutamise alustamist esitama teate koos käesoleva paragrahvi lõikes 1² nimetatud dokumentide ja andmetega Põllumajandus- ja Toiduametile, näidates ära taimeliigi või -liikide grupi, mille puhul automaatset proovivõtmisseadet kasutatakse. [RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1⁴) Kui isik soovib etikette trükkida, peavad tal olema nõuetekohase etiketi trükkimiseks vajalik seade ja vahendid ning määratud etiketi trükkimise eest vastutav isik. Isik peab etikettide trükkimise üle arvestust pidama.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1⁵) Etikettide trükkimiseks peab isik hiljemalt seitse päeva enne trükkimise alustamist esitama teate koos käesoleva paragrahvi lõikes 1⁴ nimetatud andmetega Põllumajandus- ja Toiduametile, näidates ära taimeliigi või -liikide grupi ning kategooria, mille seemne pakendamiseks etikette trükkima hakatakse.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(1⁶) Köögiviljakultuuride standardseemne, säilitussordi seemne, säilitussordi standardseemne ja eritingimustes kasvatamiseks aretatud sordi seemne pakendamise eest vastutav isik:

- 1) teavitab hiljemalt seitse päeva enne seemnete müügi pakendisse pakendamise alustamist või lõpetamist Põllumajandus- ja Toiduametit pakendamise alustamise ja lõpetamise kuupäevadest;
- 2) võtab seemneproovi igast müügi pakendisse pakendatud standardseemne, säilitussordi seemne, säilitussordi standardseemne ja eritingimustes kasvatamiseks aretatud sordi seemne partiist ning säilitab neid proove vähemalt kaks aastat.

[RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) Põllu- või köögiviljakultuuri seemne pakendamise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(3) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 97. Metsapuude seemne pakendaja teatamiskohustus

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(1) Metsapuude seemne pakendamiseks esitatakse enne tegevuse alustamist majandustegevusteade Keskkonnaametile.

(2) Majandustegevusteates esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed:

- 1) selle puuliigi nimetus, mille seemneid soovitakse pakendada;
- 2) pakendamiseks olemasoleva hoone kirjeldus ja selle asukoht, olemasoleva seadme nimetus ja märgistus.

(3) Metsapuude seemne pakendamise ja pakendamiskoha kohta esitatavad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 97¹. Metsapuude seemnete pakendamise tegevusloa kontrolliese

[Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 97². Metsapuude seemnete pakendamise tegevusloa kõrvaltingimused

[Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 98. Seemne pakendamise loa kehtivuse peatamine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 99. Seemne pakendamise loa kehtetuks tunnistamine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 100. Müügi pakendi sulgemise nõuded

(1) Sertifitseeritud seeme, puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjal ja seemnekartul pakendatakse ning müügi pakend suletakse ja märgistatakse Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalve all.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) [Kehtetu -RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

§ 101. Märgistamise nõuded

(1) Sertifitseeritud seemne, puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali ja seemnekartuli müügi pakend ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii varustatakse Põllumajandus- ja Toiduameti või Keskkonnaameti väljastatud sertifitseerimist tõendava dokumendiga. Taimepassiga varustatava taimeliigi paljundusmaterjali partii puhul kajastatakse sertifitseerimist tõendaval dokumendil Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 VII lisa C osas nimetatud andmed.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(2) Põllu- ja köögiviljakultuuri seemne ning puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali puhul võib tootja või tarnija etiketil nõutava teabe trükkida etiketile või müügi pakendile selleks ettenähtud korras.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Muu seemne müügi pakend varustatakse nõuetekohase etiketi või tootja väljastatud dokumendiga. Muu paljundus- ja kultiveerimismaterjali müügi pakend või partii varustatakse tootekirjelduse või tarnija dokumendiga ja asjakohasel juhul taimepassiga.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(4) Seemne, seemnekartuli ja geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli pakendamise ja müügi pakendi sulgemise nõuded ning seemne, seemnekartuli ja geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli müügi pakendi ning aiakultuuride seemne partii ja paljundusmaterjali märgistamise nõuded, sertifitseerimist või kontrollimist tõendavate dokumentide väljaandmise korra ning etikettide sisu ja vormi nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(5) Kultiveerimismaterjali pakendamise, müügi pakendi sulgemise ja märgistamise nõuded ning sertifitseerimist või kontrollimist tõendavate dokumentide ja etikettide sisu nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(6) Taimepassiga varustatakse selliste taimeliikide paljundus- ja kultiveerimismaterjali müügi pakend või partii, mis on kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 37 lõike 2 alusel kehtestatud loetellu.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

§ 102. Andmete säilitamine ja arvestuse pidamine

(1) [Kehtetu -RT I, 29.06.2014, 1- jõust. 01.07.2014]

(2) Seemne, seemnekartuli ja kultiveerimismaterjali pakendamise tegelev isik peab oma tegevuse kohta täpselt arvestust. Seemne pakendamist käsitlevaid dokumente säilitatakse vähemalt viis aastat. Paljundus- ja kultiveerimismaterjali pakendamist käsitlevaid dokumente säilitatakse kolm aastat.

6. peatükk TURUSTAMINE

§ 103. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali turustamine

(1) Turustamine käesoleva seaduse tähenduses on seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali müügi pakumine, müügi eesmärgil omamine, müümine või muul viisil tasuta või tasu eest üleandmine.

(2) Turustamiseks ei loeta teravilja-, sööda-, õli-, kiu- ja köögiviljakultuuri ning peedi seemne ning seemnekartuli üleandmist katsete tegemiseks, sealhulgas teadus- või aretustöök, või tootmiseks, kui sellega ei anta üle omandiõigust sellele seemnele või sellest saadud viljale.

§ 104. Nõuded turustatava seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali kohta

(1) Sordilehte võetud sordi turustatav seeme ja paljundusmaterjal peab olema sertifitseeritud. Turustatav kultiveerimismaterjal peab olema sertifitseeritud ja vastama kvaliteedinõuetele.

(2) Sertifitseeritavate taimeliikide loetelus nimetatud taimeliigi seeme ja paljundusmaterjal, mida turustatakse kontrollitava kategooria seemne või paljundusmaterjalina, peab vastama käesoleva seaduse § 3 lõike 3 ja § 4 lõike 3 alusel selle kategooria seemne või paljundusmaterjali kohta kehtestatud kvaliteedinõuetele.

(3) Turustatav muu seeme ning paljundus- ja kultiveerimismaterjal peab vastama käesoleva seaduse § 76 lõigete 4 ja 5 alusel kehtestatud kvaliteedinõuetele.

(3¹) Turustatav geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seeme ja paljundusmaterjal peavad vastama käesoleva seaduse § 6¹ lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuetele.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(4) Seemne ja paljundusmaterjali ning geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud seemne ja paljundusmaterjali turustamise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(5) Turustatava kultiveerimismaterjali kvaliteedinõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(6) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) täpsemate nõuete kehtestamiseks anda määrusi, et rakendada Euroopa Komisjoni otsuseid, millelega lubatakse turustada käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusakti nõuetele mittevastavat seemet ja seemnekartulit.

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

(7) Kui seemet ja seemnekartulit võib käesoleva paragrahvi lõike 6 kohaselt turustada üksnes pädeva asutuse loal, otsustab turustamise loa andmise või sellest keeldumise Põllumajandus- ja Toiduamet.

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 105. Turustatava seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimist ja kvaliteeti tõendavad dokumendid

(1) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 1 nimetatud seemne ja paljundusmaterjali partii varustatakse sertifitseerimist tõendava dokumendiga.

(2) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 2 nimetatud seemne ja paljundusmaterjali partii varustatakse selle päritolu ja liigilisust ning kui nõutud, ka sordilisust ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

(3) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 3 nimetatud seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii varustatakse selle päritolu ja liigilisust ning kui nõutud, ka sordilisust ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

(3¹) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 3¹ nimetatud seemne ja paljundusmaterjali partii varustatakse selle päritolu ja liigilisust ning sordilisust ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(4) Lõpuni sertifitseerimata seemne partii varustatakse põldtunnustamist tõendava dokumendiga. Lõpuni sertifitseerimata seemne käesoleva seaduse tähenduses on sertifitseerimisele kuuluva taimeliigi seeme, mis on põldtunnustatud.

(5) Lõpuni sertifitseerimata seemne partii etiketi ja saatedokumentide nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(6) Seemne kiiremini kättesaadavaks muutmiseks võib seemne esmane turustaja turustada seemet, mille sertifitseerimist on alustatud, enne sertifitseerimist tõendava dokumendi saamist, kui seemne kohta on väljastatud kvaliteeti kinnitav analüüsiteade, millel puudub teave seemne idanevuse kohta. Selline seemnepartii varustatakse eraldi turustaja etiketiga, kus on kirjas turustaja nimi, aadress ja partii number. Turustaja tagab tema turustatava seemne vähemalt minimaalse idanevuse. Pärast seemne sertifitseerimise lõpetamist ja sertifitseerimist tõendava dokumendi saamist edastatakse sertifitseerimist tõendav dokument seemne ostjale.

(7) Teise liikmesriiki turustatav kultiveerimismaterjali partii varustatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1598/2002, millega kehtestatakse nõukogu direktiivi 1999/105/EÜ üksikasjalikud rakenduseeskirjad ametiasutuste vastastikuse haldusabi andmise osas (EÜT L 240, 07.09.2002, lk 39–42), kohase teabega. Kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustaja edastab vajaliku teabe Keskkonnaametile, kes edastab asjakohase teatise vastutavale ametiasutusele.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(8) Teise liikmesriiki turustatava kultiveerimismaterjali kohta sihtkohariigi asjaomasele ametiasutusele edastatava teatise sisu ja selle edastamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 106. Turustamise kitsendused

(1) Kui EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehte võetud sordi viljelusväärtus ei ole majanduskatsete tulemusel teise sordilehte võetud sordi viljelusväärtusega võrreldes piisav või kui EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehes oleva sordi taimede taimetervislikud omadused võivad ohustada teise sordi taimede taimetervist või keskkonda, võib valdkonna eest vastutav minister keelata seda sorti Eestis turustada, teavitades sellest Euroopa Komisjoni.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud turustamise kitsenduse taotluse esitab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium Euroopa Komisjonile enne selle sordi, mille turustamise kitsendamist taotletakse, EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehte võtmise heakskiitmise kalendriaastale järgneva kolmanda kalendriaasta lõppu.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes]

(3) Kui EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehes oleva sordi tootmine võib põhjustada otsest ohtu taimetervisele, inimese tervisele või keskkonnale, võib Põllumajandus- ja Toiduamet kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keelu kohe pärast taotluse esitamist. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teavitab sellest Euroopa Komisjoni.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes]

(4) Kui turustataval kultiveerimismaterjalil on oma fenotüübiliste või geneetiliste omaduste tõttu kahjulik mõju metsandusele, keskkonnale, geneetilistele ressurssidele või bioloogilisele mitmekesisusele, võib Kliimaministeerium taotleda Euroopa Komisjonilt luba keelata Eesti Vabariigi territooriumil või selle osal seda kultiveerimismaterjali turustada.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 6 alusel tekstis asendatud sõna „Keskkonnaministeerium” sõnaga „Kliimaministeerium”]

§ 106¹. Minimaalsetele idanevusnõuetele mittevastava seemne turustamine

(1) Minimaalsetele idanevusnõuetele mittevastavat sertifitseeritud seemne kategooria seemet võib sertifitseerida ja turustada komisjoni määruse (EÜ) nr 217/2006, milles sätestatakse nõukogu direktiivide 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ ja 2002/57/EÜ rakenduseeskirjad seoses liikmesriikide loaga ajutiselt lubada minimaalsetele idanevusnõuetele mittevastava seemne turustamine (ELT L 38, 09.02.2006, lk 17–18), artikli 2 lõike 3 kohaselt Euroopa Komisjoni ajutise loa alusel selles määratud ajavahemiku jooksul.

(2) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on kontaktpunkt komisjoni määruse (EÜ) nr 217/2006 artikli 2 lõike 1 tähenduses.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes]

(3) Sordi omanik, esindaja või säilitaja, kes soovib turustada minimaalsetele idanevusnõuetele mittevastavat sertifitseeritud seemne kategooria seemet, esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kontaktpunktile taotluse komisjoni määruse (EÜ) nr 217/2006 artiklis 3 nimetatud teabega.

(4) Kontaktpunkt edastab taotluse Euroopa Komisjonile viie tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates.
[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

§ 106². Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja paljundusmaterjali turustamine

(1) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemet ja seemnekartulit, välja arvatud eritingimustes kasvatamiseks aretatud geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud köögiviljakultuuri sordi seemet, tohib turustada lubatud koguses üksnes selle sordi päritolupiirkonnas.

(2) Kalendriaasta jooksul turustamiseks lubatud geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud teravilja-, sööda-, õli- ja kiukultuuri sordi seemne ning peedi seemne kogus ei tohi ületada 0,5% turustamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta jooksul päritolupiirkonnas külvatud sama taimeliigi seemne kogusest või 100 hektari külvamiseks vajalikku kogust, olenevalt sellest, kumb kogus on suurem.

(3) Selliste taimeliikide puhul nagu põldhernes, harilik nisu, harilik oder, mais, kartul, raps ja päevalill ei tohi kalendriaasta jooksul turustamiseks lubatud geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne või seemnekartuli kogus ületada 0,3% turustamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta jooksul päritolupiirkonnas külvatud sama taimeliigi seemne või seemnekartuli kogusest või 100 hektari külvamiseks vajalikku kogust, olenevalt sellest, kumb kogus on suurem.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud taimeliigi kalendriaasta jooksul turustamiseks lubatud seemne või seemnekartuli kogus taimeliigi kohta ei tohi ületada 10% turustamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta jooksul päritolupiirkonnas külvatud sama taimeliigi seemne või seemnekartuli kogusest või 100 hektari külvamiseks vajalikku kogust, olenevalt sellest, kumb kogus on suurem.

(5) Kalendriaasta jooksul turustamiseks lubatud geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud köögiviljakultuuri sordi, välja arvatud eritingimustes kasvatamiseks aretatud köögiviljakultuuri sordi seemne kogus ei tohi ületada selle taimeliigi kohta määratud hektaritel köögivilja tootmiseks vajalikku seemne kogust.

(6) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli turustamiseks lubatud kogused aasta kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) statistiliste andmete alusel, lähtudes käesoleva paragrahvi lõigetes 2–5 sätestatud nõuetest, sealhulgas põllumajandusmaa hektari kohta kehtestatud külvinormist.

(7) Eritingimustes kasvatamiseks aretatud geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud köögiviljakultuuri sordi seemet võib turustada üksnes sellises müügipakendis, milles olevate seemnete mass ei ületa selle taimeliigi kohta kehtestatud maksimaalset müügipakendi netomassi.

(8) Eritingimustes kasvatamiseks aretatud geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud köögiviljakultuuri sordi seemne müügipakendi maksimaalse netomassi taimeliikide kaupa kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I 2010, 35, 193- jõust. 08.07.2010]

§ 106³. Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi kohta andmete esitamine ja lubatud koguste määramine

(1) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi kavandatava tootmise ja vajaduse korral turustada lubatud koguse kindlaksmääramiseks esitavad seemne tootja ja seemnekartuli tarnija 15. aprilliks Põllumajandus- ja Toiduametile andmed sellel aastal kavandatava külvipinna suuruse ja põllu asukoha kohta taimeliikide ja sortide kaupa.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete kohaselt tõenäoliselt ületatakse § 106² lõike 5 alusel kehtestatud piirmäärad, siis määrab Põllumajandus- ja Toiduamet käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete alusel geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne tootjale ja seemnekartuli tarnijale turustada lubatud kogused liikide ja sortide kaupa. Kogused määratakse geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi tootjate või tarnijate vahel võrdeliselt, olenevalt taimeliigist ja sordist. Põllumajandus- ja Toiduamet teeb otsuse geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne ja seemnekartuli turustada lubatud koguste kohta 1. maiks.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

§ 106⁴. Säilitussegu kohta andmete esitamine ja turustada lubatud säilitussegu koguse määramine

(1) Kalendriaasta jooksul võib säilitussegu seemet turustada Eestis kokku kuni 5% turustamise aastale vahetult eelnenud kalendriaasta esimese kümne kalendrikuu jooksul Eestis turustatud söödakultuuride seemnesegu kogusest.

(2) Säilitussegu tootja teatab Põllumajandus- ja Toiduametile enne tootmisperioodi algust säilitussegu seemne koguse, mille jaoks ta kavatseb taotleda säilitussegu turustamise luba, kavandatava kogumiskoha suuruse ja asukoha ning kavandatava turustamisaasta.

(3) Kasvatatavate taimekultuuride säilitussegu tootja teatab Põllumajandus- ja Toiduametile enne tootmisperioodi algust lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmetele ka kavandatava kasvukoha suuruse ja asukoha.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel esitatud andmete kohaselt kavandavad tootjad turustada säilitussegu seemet kokku suuremas koguses kui käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt lubatud, vähendab Põllumajandus- ja Toiduamet turustada lubatud säilitussegu seemne kogust iga tootja kohta võrdeliselt.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud otsuse enne turustamisaasta algust.

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 106⁵. Säilitussegu turustamine

(1) Säilitussegu turustamiseks peab isikul olema säilitussegu turustamise luba. Säilitussegu turustamise luba antakse tähtajaliselt ja mitte kauemaks kui üheks kalendriaastaks.

(2) Säilitussegu võib turustada üksnes piirkonnas, millega asjakohane segu on looduslikult seotud (edaspidi *säilitussegu päritolupiirkond*), ning koguses, mis on kindlaks määratud säilitussegu turustamise loaga.

(3) Säilitussegu päritolupiirkonna määrab Põllumajandus- ja Toiduamet säilitussegu turustamise loa andmise korral.

(4) Turustatava säilitussegu seemne kogumiskoha, säilitussegus sisalduvate liikide seemnete ja segu liigilise koostise kohta annab nõusoleku kaitseala valitseja.

(5) Säilitussegu turustamise loa andmise või sellest keeldumise otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet. Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub säilitussegu turustamise loa andmisest, kui:

- 1) säilitussegu ei ole nõuetekohane;
- 2) puudub kaitseala valitseja käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud nõusolek;
- 3) kalendriaasta jooksul turustada lubatud säilitussegu seemne kogus on ammendunud;
- 4) isik ei ole Põllumajandus- ja Toiduametit käesoleva seaduse § 106⁴ lõike 2 alusel eelnevalt teavitanud kavandatavast säilitussegu turustamise seemnekogusest, kogumiskoha suurusest ja asukohast ning kavandatavast turustamisaastast.

(6) Säilitussegu turustamise loa taotlemise ja taotluse menetlemise korra, sealhulgas taotluse ja loa sisunõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

§ 107. Arvestuse pidamine

(1) Seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamisega tegelev isik peab oma tegevuse kohta täpset arvestust. Seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamist käsitlevaid dokumente säilitatakse vähemalt kolm aastat.

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(2) Seemne tootja või paljundusmaterjali tarnija teavitab kalendriaasta jooksul geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi seemne, säilitussegu ja paljundusmaterjali turustatud kogustest Põllumajandus- ja Toiduametit kalendriaastale järgneva aasta 31. jaanuariks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Käesoleva seaduse § 72 lõikes 4 nimetatud isik ning isik, kes tegeleb söödakultuuride seemneseгу importimisega või teisest liikmesriigist Eestisse toimetamisega, teavitab Põllumajandus- ja Toiduametit kalendriaasta esimese kümne kalendrikuu jooksul Eestis turustatud söödakultuuride seemneseгу kogusest sama aasta 1. detsembriks.

[RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 01.01.2012]

7. peatükk

IMPORT JA EKSPORT

§ 108. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali import

Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali import käesoleva seaduse tähenduses on seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali Eestisse toimetamine tolliprotseduuriga vabasse ringlusse lubamine väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuvast riigist või territooriumilt või riigist, mis ei ole Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriik (edaspidi *liiduväline riik*).

§ 109. Liiduvälised riigid, millest on lubatud teatud seemet ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali importida

(1) Sertifitseeritavate taimeliikide loetelus oleva taimeliigi seemne puhul võib importida üksnes nõukogu otsuses 2003/17/EÜ kolmandates riikides teostatud seemnekultuuride põldtunnustamiste samaväärsuse ja kolmandates riikides kasvatatud seemne samaväärsuse kohta (EÜT L 8, 14.01.2003, lk 10–17) nimetatud taimeliigi seemet samas nimetatud liiduvälisest riigist.

(2) Lõpuni sertifitseerimata seemne puhul võib importida üksnes nõukogu otsuses 2003/17/EÜ nimetatud taimeliigi seemet samas nimetatud liiduvälisest riigist, kui seemnepartii on varustatud põldtunnustamist tõendava dokumendiga.

(3) Puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali võib importida üksnes Euroopa Komisjoni määratud liiduvälisest riigist, milles toodetud paljundusmaterjal ja mille paljundusmaterjali tootmiseks esitatavad nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

(4) Kõõgiviljakultuuri paljundusmaterjali võib importida üksnes Euroopa Komisjoni määratud liiduvälisest riigist, milles toodetud paljundusmaterjal ja mille paljundusmaterjali tootmiseks esitatavad nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

(5) Kultiveerimismaterjali võib importida üksnes Euroopa Komisjoni määratud liiduvälisest riigist, milles toodetud kultiveerimismaterjal ja mille kultiveerimismaterjali tootmiseks esitatavad nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

§ 110. Nõuded seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali importimisega tegelevale isikule

(1) Enne kultiveerimismaterjali importimist taotleb importija sertifitseeritava taimeliigi puhul Keskkonnaametilt selle taimeliigi kultiveerimismaterjali partii importimise luba.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(2) Enne sertifitseeritava taimeliigi seemne importimist teavitab importija Põllumajandus- ja Toiduameti imporditavast seemnepartiist.
[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(3) Seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali importija peab oma tegevuse kohta täpset arvestust ja säilitab importimist käsitlevaid dokumente vähemalt kolm aastat.

§ 111. Nõuded imporditava seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali kohta

(1) Imporditav sertifitseeritava taimeliigi seemne- ja paljundusmaterjali partii peab vastama käesoleva seaduse alusel kehtestatud kvaliteedinõuetele ja olema varustatud sertifitseerimist või kontrollimist tõendava dokumendiga. Kui nimetatud taimeliigi seemne- ja paljundusmaterjal on kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 72 lõike 1 punkti d alusel kehtestatud loetellu, varustatakse imporditav partii ka fütosanitaarsertifikaadiga.
[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(2) Kultiveerimismaterjali importimise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 112. Kultiveerimismaterjali import metsaaretuse, teadustöö ja riiklike katsete tegemise eesmärgil

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(1) Kultiveerimismaterjali partiid võib metsaaretuse, teadustöö või riiklike katsete tegemiseks importida taimekaitseseaduse §-s 12 nimetatud loa ja Keskkonnaameti väljastatud loa alusel.

(2) Metsaaretuse, teadustöö või riiklike katsete tegemiseks kultiveerimismaterjali partii importimise loa väljastamise või sellest keeldumise otsuse teeb Keskkonnaamet 15 tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi otsuse tegemiseks vajalike dokumentide saamisest arvates.

(3) Keskkonnaamet keeldub käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud loa väljastamisest, kui:

- 1) isik või asutus ei ole käesoleva seaduse kohaselt selleks õigustatud;
- 2) kultiveerimismaterjali kogus ei vasta katsete tegemise meetoodikale;
- 3) isik või asutus on esitanud teadvalt valeandmeid;

4) isik või asutus on mõjutanud Keskkonnaametit õigusvastasel viisil.

(4) Metsaaretuse, teadustöö ja riiklike katsete tegemiseks kultiveerimismaterjali partii importimise nõuded, impordiloo saamiseks esitatava taotluse sisu nõuded ning loa taotlemise ja taotluse menetlemise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.
[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

§ 113. Lõpuni sertifitseerimata seemne eksport

[Kehtetu -RT I, 09.11.2011, 3- jõust. 19.11.2011]

7¹. peatükk **SORDI KASUTAMISE KOHTA TEABE ESITAMINE**

[Kehtetu -RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 10.07.2020]

§ 113¹. Põllukultuuri sordi kasutamise kohta teabe esitamine

[Kehtetu -RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 10.07.2020]

8. peatükk **RIIKLIK JA HALDUSJÄRELEVALVE**

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 114. Riiklik ja haldusjärelvalve

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku ja haldusjärelvalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostavad:

1) seemne ja paljundusmaterjali puhul Põllumajandus- ja Toiduamet;
2) kultiveerimismaterjali puhul Keskkonnaamet;
3) seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali importimise puhul kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1–101), Maksu- ja Tolliamet.

[RT I, 16.06.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

(2) [Kehtetu -RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 115. Riikliku järelvalve teostamine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelvalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 49, 50, 52 ja 53 sätestatud riikliku järelvalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Kui korrakaitseorganil on riikliku järelvalve teostamise käigus tekkinud põhjendatud kahtlus, et turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud nõuetele, peatab ta sellise partii turustamise või importimise kuni sellest võetud proovi analüüsimise tulemuste selgumiseni.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) Kui riikliku järelvalve käigus võetud proovi analüüsimise tulemusena selgub, et turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud nõuetele, peatab korrakaitseorgan sellise partii turustamise või importimise kuni turustamise või importimise keelamise otsuse tegemiseni. Turustamise või importimise keelamise otsus tehakse viie tööpäeva jooksul proovi analüüsimise tulemuste saamisest arvates.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(4) Kui riikliku järelvalve teostamise käigus tuvastatakse visuaalse kontrolli tulemusena, et turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava või imporditava seemne või paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud nõuetele, kuid seda on võimalik viia nõuetega vastavusse, peatatakse selle turustamine või importimine kuni asjaomase partii nõuetega vastavusse viimiseni. Kui partiid ei ole võimalik nõuetega vastavusse viia või kui seda ei ole tähtjaks tehtud, teeb korrakaitseorgan partii turustamise või importimise keelamise otsuse.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(5) Korrakaitseorgan võib võtta vallasasja läbivaatusel isiku kulul proove. Kui läbi vaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapäraselt kasutada, ei hüvitata isikule vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taastamise maksumust.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 116. Ametiriietus

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

Riikliku järelevalve teostamise ajal kannab Põllumajandus- ja Toiduameti ametnik ametiriietust.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 117. Sordi säilimise üle tehtav riiklik järelevalve

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku järelevalvet sordi säilimise üle teeb Põllumajandus- ja Toiduamet. Sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise üle tehtav riiklik järelevalve seisneb sordi sordiehtsuse ja sordi koostisosade ehtsuse kontrollimises sordi säilitaja sordi säilimist käsitleva teabe ja dokumentide alusel, samuti sordi seemne või paljundusmaterjaliga tehtavates laboratoorsetes katsetes, järelkontrolli- või teistes põldkatsetes.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Kaitsealuse sordi säilimise üle tehtava riikliku järelevalve suhtes kohaldatakse sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise üle tehtavat riiklikku järelevalvet reguleerivaid sätteid. Kaitsealuse sordi, välja arvatud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise üle tehakse riiklikku järelevalvet, kontrollides sordi omaniku kogutud sordi säilimist käsitlevat teavet ja dokumente ning võrreldes sordi omaniku esitatud seemnest või paljundusmaterjalist kasvatatud taimede tunnuseid sordikirjelduses kirjeldatud tunnustega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Kui riikliku järelevalve tulemusena selgub, et sordi säilitaja esitatud seemnest või paljundusmaterjalist kasvatatud taimede tunnused ei vasta miinimumnõuetele, sordikirjelduses kirjeldatud tunnustele ja standardproovist kasvatatud taimede tunnustele, ei ole sort säilinud.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Nõuded järelkontrolli sageduse ja ulatuse kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 117¹. Riiklik järelevalve põldtunnustamise ning seemneproovi võtmise ja analüüsimise üle

(1) Riiklikku järelevalvet põldtunnustamise üle teostab Põllumajandus- ja Toiduamet. Riikliku järelevalve käigus kontrollitakse põldtunnustamise tegevusluba omava ettevõtja põldtunnustamise protokollis seemnepõllu kohta antud hinnangu vastavust seemnepõllu tegelikule olukorrale käesoleva seaduse § 117 lõike 5 alusel kehtestatud määras ja sagedusega.

(2) Kui riikliku järelevalve käigus tuvastatakse, et põldtunnustamise protokollis seemnepõllu kohta antud hinnang ei vasta põllu tegelikule olukorrale, ei ole põldtunnustamine nõuetekohaselt tehtud. Sellisel juhul teeb Põllumajandus- ja Toiduamet seemnepõllu kohta uue põldtunnustamise protokoll, mis võetakse aluseks sellelt põllult pärineva seemnepartii sertifitseerimisel.

(3) Riiklikku järelevalvet seemneproovi võtmise üle teostab Põllumajandus- ja Toiduamet. Riikliku järelevalve käigus võrreldakse seemneproovi võtmise tegevusluba omava ettevõtja sertifitseerimiseks esitatud seemnepartiist võetud proovi Põllumajandus- ja Toiduameti võetud kontrollprooviga käesoleva seaduse § 117 lõike 5 alusel kehtestatud määras ja sagedusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõiget 3 ei kohaldata automaatse proovivõtmisseadmega seemneproovi võtmise korral.

(5) Riiklikku järelevalvet seemnekontrolli laboratooriumis proovide analüüsimise üle teostab Põllumajandus- ja Toiduamet. Riikliku järelevalve käigus võrreldakse seemnekontrolli laboratooriumi seemneproovi analüüsimise tulemusi ISTA meetodite kohaselt akrediteeritud seemnekontrolli laboratooriumi sama partii seemneproovi duplikaatproovi analüüsimise tulemustega käesoleva seaduse § 117 lõike 5 alusel kehtestatud määras ja sagedusega.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

8¹. peatükk **PROOVIDE VÕTMINE JA TEAVITAMINE**

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 118. Proovide võtmine ja analüüsimine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Põllumajandus- ja Toiduametil ja Keskkonnaametil on nii riikliku järelevalve kui ka muu menetluse käigus õigus võtta tootja või tarnija kulul proove seemnest ning paljundus- ja kultiveerimismaterjalist käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise kontrollimiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Sertifitseerimise käigus võetud paljundusmaterjalil taimekahjustaja esinemise määramisega seotud analüüsikulud, välja arvatud seemnekartuli viirushaiguste määramisega seotud analüüsikulud, tasub sertifitseerimise taotleja.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4¹) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Analüüsitulemuste kohta väljastab laboratoorium analüüsiprotokolli, mis peale analüüsitulemuste sisaldab ka muud analüüsimisega seotud teavet.

(6) Kui isik ei nõustu seemne analüüsi tulemustega, on tal õigus valida kordusanalüüsi tegemiseks teine akrediteeritud laboratoorium, kus ta laseb kordusproove analüüsida oma kulul.

(7) Kui isik soovib, et korrakaitseorgan saaks arvestada käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kordusproovi analüüsi tulemustega, esitab ta korrakaitseorganile avalduse kordusproovi võtmiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) Seemnest ja seemnekartulist proovide võtmise meetodid kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 119. Proovide võtmine Euroopa Liidu võrdlevates katsetes osalemiseks

(1) Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali Euroopa Liidu õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimiseks korraldatakse Euroopa Liidu võrdlevad katsed.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet või Keskkonnaamet võtab seemnest ning paljundus- ja kultiveerimismaterjalist isiku kulul vajalikus koguses proove Euroopa Liidu võrdlevates katsetes osalemiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 120. Teavitamine järelkontrolli tegemiseks

Euroopa Liidust või samaväärseks tunnistatud riigist Eestisse paljundamise eesmärgil toimetatud seemnepartiist teavitab isik Põllumajandus- ja Toiduametit enne partii jagamist järelkontrolli proovide võtmiseks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 121. Ettekirjutus

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 122. Järelevalveametniku ettekirjutuse, otsuse või toimingu vaidlustamine

[Kehtetu -RT I, 25.03.2011, 1- jõust. 01.07.2014 (jõustumine muudetud - RT I, 22.12.2013, 1)]

§ 123. Teavitamine

Seemne ja taimse paljundusmaterjali puhul teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet ning kultiveerimismaterjali puhul Keskkonnaamet teiste liikmesriikide pädevaid asutusi, Euroopa Komisjoni ja CPVO-d vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

9. peatükk VASTUTUS

§ 124. Nõuetele mittevastava seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamine

[RT I 2009, 48, 321- jõust. 23.10.2009]

(1) Nõuetele mittevastava seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamise või importimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

[RT I, 08.12.2020, 1- jõust. 01.01.2022]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

[RT I, 08.12.2020, 1- jõust. 01.01.2022]

§ 125.–§ 129. [Kehtetud -RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

§ 130. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on Põllumajandus- ja Toiduamet ning Keskkonnaamet.

[RT I, 08.12.2020, 1- jõust. 01.01.2021]

10. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 131. Sordiregister ja sordileht

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(1) Käesoleva seaduse § 57 lõikes 1 nimetatud sordiregistrina käsitatakse sordikaitseaduse § 8 lõike 1 alusel asutatud kaitsealuste sortide registrit, hilisema nimega riiklik sordiregister.

[RT I 2008, 23, 150- jõust. 01.07.2008]

(2) Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel koostatud sordilehes olevad sordid võtab Põllumajandusamet käesoleva seaduse alusel koostatud sordilehte selle jõustumise päevast alates samadel tingimustel ja tähtjaks ilma eraldi taotluse ja riigilõivuta.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

§ 132. Sordikaitseaduse alusel esitatud sordikaitsetaotluste menetlemine ja sordikaitse kehtivus

(1) Sordikaitseaduse alusel esitatud selliste sordikaitsetaotluste menetlemist, mille menetlemine, sealhulgas registreerimiskatsete tegemine, on käesoleva seaduse jõustumise ajal pooleli, jätkatakse käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohaselt sordi uudsuse nõuet kohaldamata.

(2) Sordikaitseaduse alusel kaitse alla võetud sordi sordikaitse ja selle kohta väljastatud kaitsealuse sordi tunnistus kehtib sordi kaitse all oleku aja jooksul kuni sordi kaitse alla võtmise otsuses märgitud tähtaja lõpuni.

(3) Riiklike vahendite arvel aretatud ja enne 1998. aasta 1. juulit kaitse alla võetud sortide omanik on Eesti Vabariik.

§ 133. Väljastatud lubade kehtivus

(1) Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel välja antud luba seemne või taimse paljundusmaterjali tootmiseks või pakendamiseks, samuti kaitsealuse sordi seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootjale või pakendajale sordi omaniku või esindaja antud Põllumajandusameti registreeritud luba ning Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse välja antud impordiluba kultiveerimismaterjali impordiks kehtivad kuni nendes märgitud kehtivusaja lõpuni.

(2) Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel tähtajatult välja antud tegevusluba kultiveerimismaterjali tootmiseks või pakendamiseks kehtib viis aastat käesoleva seaduse jõustumisest arvates. Nimetatud tegevusloa kehtivusaega võib pikendada käesoleva seaduse §-s 66 kehtestatud korras.

§ 134. Liiduvälised riigid, millest võib puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali importida

(1) Käesoleva seaduse § 109 lõikes 3 nimetatud liiduvälised riigid määrab juhul, kui see on ette nähtud Euroopa Komisjoni asjakohases otsuses, selles sätestatud tähtjani Põllumajandus- ja Toiduamet.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet koostab nende liiduväliste riikide loetelu, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse alusel tehtud otsustest.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

§ 135. Liiduvälised riigid, millest võib köögiviljakultuuri paljundusmaterjali importida

(1) Nõukogu direktiivi 2008/72/EMÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (ELT L 205, 01.08.2008, lk 28–39) artikli 16 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni otsuse alusel ning arvestades sama direktiivi nõudeid köögiviljakultuuride paljundusmaterjali, selle tootmise, tarnija kohustuste, paljundusmaterjali sordiehtsuse, omaduste, taimetervise, kasvusubstraadi, pakendamise, kontrollimise korra, märgistamise ja sulgemise kohta, määrab Põllumajandus- ja Toiduamet eespool nimetatud Euroopa Komisjoni otsuses sätestatud tähtajani käesoleva seaduse § 109 lõikes 4 nimetatud liiduvälise riigi, milles toodetud köögiviljakultuuri paljundusmaterjal ja selle tootmise nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet koostab nende liiduväliste riikide loetelu, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi köögiviljakultuuri paljundusmaterjali, ning avalikustab selle oma veebilehel.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse alusel tehtud otsustest.

[RT I 2009, 34, 224- jõust. 01.01.2010]

§ 136. Liiduvälised riigid, millest võib kultiveerimismaterjali importida

(1) Keskkonnaamet koostab nende liiduväliste riikide loetelu, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi kultiveerimismaterjali, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(2) Keskkonnaamet teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamata liiduvälisest riikidest, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi kultiveerimismaterjali.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 136¹. Puuvilja- ja marjakultuure käsitlevate sätete rakendamine

(1) Alates 2019. aasta 1. jaanuarist võib turustada üksnes sordilehte võetud puuvilja- ja marjakultuuri liigi tuntud sordi paljundusmaterjali.

(2) Põllumajandusameti veebilehel avaldatud sordiregistris kuni 2016. aasta 31. detsembrini registreeritud puuvilja- ja marjakultuuri sort loetakse alates 2017. aasta 1. jaanuarist järgmiseks 30 aastaks puuvilja- ja marjakultuuride sordilehte võetud sordiks.

(3) Registreeritud puuvilja- ja marjakultuuri tuntud sordi kvaliteedinõuetele vastavat paljundusmaterjali, mis on toodetud enne 2012. aasta 30. septembrit kasvanud ema- ja isastaimest, võib turustada kuni 2018. aasta 31. detsembrini.

(4) Alates 2012. aasta 1. oktoobrist kuni 2016. aasta 31. detsembrini kehtinud nõuete kohaselt toodetud puuvilja- ja marjakultuuri paljundus- ja istutusmaterjali, mis on sertifitseeritud või mis vastab kontrollitud paljundus- ja istutusmaterjali kohta kehtestatud nõuetele, võib turustada kuni 2022. aasta 31. detsembrini. Sellise paljundus- ja istutusmaterjali turustamise korral viidatakse etiketil ning tarnija dokumendil komisjoni rakendusdirektiivi 2014/98/EL, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2008/90/EÜ seoses selle I lisas osutatud viljapuude perekondade ja liikide suhtes kehtivate erinõuetega, tarnijate suhtes kehtivate erinõuetega ning ametlikku inspekteerimist käsitlevate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 298, 16.10.2014, lk 22–61), artiklile 32.

[RT I, 19.03.2019, 7- jõust. 01.04.2019]

§ 137.–§ 141.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 142. Rakendussäte

(1) Seni kehtinud sordikaitseaduse ning seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel antud õigusaktid kehtivad pärast käesoleva seaduse jõustumist kuni nende kehtetuks tunnistamiseni või käesoleva seaduse alusel uute õigusaktide jõustumiseni, kuid mitte kauem kui 2006. aasta 1. maini.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(2) Enne 2019. aasta 14. detsembrist taimetervise registrisse kantud seemne pakendaja loetakse alates 2019. aasta 14. detsembrist teatamiskohustusega tegevusalal tegutsevaks ettevõtjaks ning tema teatamiskohustus loetakse täidetuks, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud erandit.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettevõtja, kelle kohta ei ole taimetervise registrisse kantud kõiki Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031 artikli 66 lõikes 2 sätestatud andmeid, esitab

puuduvad andmed 2020. aasta 1. novembriks. Andmete tähtaegselt esitamata jätmise korral loetakse, et ettevõtja teatamiskohustus on täitmata.

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]

§ 143. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2006. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 65 lõike 1 punkt 3 jõustub 2006. aasta 1. juulil.

¹ Nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta (EÜT L 125, 11.07.1966, lk 2298–2308), muudetud direktiividega 69/63/EMÜ (EÜT L 48, 26.02.1969, lk 8–12), 71/162/EMÜ (EÜT L 87, 17.04.1971, lk 24–28), 72/274/EMÜ (EÜT L 171, 29.07.1972, lk 37–38), 72/418/EMÜ (EÜT L 287, 26.12.1972, lk 22–30), 73/438/EMÜ (EÜT L 356, 27.12.1973, lk 79–82), 75/444/EMÜ (EÜT L 196, 26.07.1975, lk 6–13), 78/55/EMÜ (EÜT L 16, 20.01.1978, lk 23–29), 78/386/EMÜ (EÜT L 113, 25.04.1978, lk 1–12), 78/692/EMÜ (EÜT L 236, 26.08.1978, lk 13–18), 78/1020/EMÜ (EÜT L 350, 14.12.1978, lk 27), 79/641/EMÜ (EÜT L 183, 19.07.1979, lk 13–16), 79/692/EMÜ (EÜT L 205, 13.08.1979, lk 1–4), 80/754/EMÜ (EÜT L 207, 09.08.1980, lk 36), 81/126/EMÜ (EÜT L 67, 12.03.1981, lk 36–37), 82/287/EMÜ (EÜT L 131, 13.05.1982, lk 24–26), 85/38/EMÜ (EÜT L 16, 19.01.1985, lk 41–42), 86/155/EMÜ (EÜT L 118, 07.05.1986, lk 23–27), 87/120/EMÜ (EÜT L 49, 18.02.1987, lk 39–43), 87/480/EMÜ (EÜT L 273, 26.09.1987, lk 43–44), 88/332/EMÜ (EÜT L 151, 17.06.1988, lk 82–83), 88/380/EMÜ (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 31–48), 89/100/EMÜ (EÜT L 38, 10.02.1989, lk 36), 92/19/EMÜ (EÜT L 104, 22.04.1992, lk 61–62), 96/18/EÜ (EÜT L 76, 26.03.1996, lk 21–22), 96/72/EÜ (EÜT L 304, 27.11.1996, lk 10–11), 98/95/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 1–26), 98/96/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 27–33), 2001/64/EÜ (EÜT L 234, 01.09.2001, lk 60–61), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/55/EÜ (ELT L 114, 21.04.2004, lk 18), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33), 2007/72/EÜ (ELT L 329, 14.12.2007, lk 37–39), 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70), 2012/37/EL (ELT L 325, 23.11.2012, lk 13), (EL) 2016/317 (ELT L 60, 05.03.2016, lk 72), (EL) 2016/2109 (ELT L 327, 02.12.2016, lk 59) ja (EL) 2018/1028 (ELT L 184, 20.07.2018, lk 7); nõukogu direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 125, 11.07.1966, lk 2309–2319), muudetud direktiividega 69/60/EMÜ (EÜT L 48, 26.02.1969, lk 1–3), 71/162/EMÜ (EÜT L 87, 17.04.1971, lk 24–28), 72/274/EMÜ (EÜT L 171, 29.07.1972, lk 37–38), 72/418/EMÜ (EÜT L 287, 26.12.1972, lk 22–30), 73/438/EMÜ (EÜT L 356, 27.12.1973, lk 79–82), 75/444/EMÜ (EÜT L 196, 26.07.1975, lk 6–13), 78/55/EMÜ (EÜT L 16, 20.01.1978, lk 23–29), 78/387/EMÜ (EÜT L 113, 25.04.1978, lk 13–19), 78/692/EMÜ (EÜT L 236, 26.08.1978, lk 13–18), 78/1020/EMÜ (EÜT L 350, 14.12.1978, lk 27), 79/641/EMÜ (EÜT L 183, 19.07.1979, lk 13–16), 79/692/EMÜ (EÜT L 205, 13.08.1979, lk 1–4), 81/126/EMÜ (EÜT L 67, 12.03.1981, lk 36–37), 86/155/EMÜ (EÜT L 118, 07.05.1986, lk 23–27), 86/320/EMÜ (EÜT L 200, 23.07.1986, lk 38), 87/120/EMÜ (EÜT L 49, 18.02.1987, lk 39–43), 88/332/EMÜ (EÜT L 151, 17.06.1988, lk 82–83), 88/380/EMÜ (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 31–48), 88/506/EMÜ (EÜT L 274, 06.10.1988, lk 44), 89/2/EMÜ (EÜT L 5, 07.01.1989, lk 31), 90/623/EMÜ (EÜT L 333, 30.11.1990, lk 65), 93/2/EMÜ (EÜT L 54, 05.03.1993, lk 20), 95/6/EÜ (EÜT L 67, 25.03.1995, lk 30–32), 96/72/EÜ (EÜT L 304, 27.11.1996, lk 10–11), 98/95/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 1–26), 98/96/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 27–33), 99/08/EÜ (EÜT L 50, 26.02.1999, lk 26), 1999/54/EÜ (EÜT L 142, 05.06.1999, lk 30–31), 2001/64/EÜ (EÜT L 234, 01.09.2001, lk 60–61), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33), 2006/55/EÜ (ELT L 159, 13.06.2006, lk 13), 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70), 2012/1/EL (ELT L 4, 07.01.2012, lk 8), 2012/37/EL (ELT L 325, 23.11.2012, lk 13), (EL) 2015/1955 (ELT L 284, 30.10.2015, lk 142), (EL) 2016/317 (ELT L 60, 05.03.2016, lk 72) ja (EL) 2018/1027 (ELT L 184, 20.07.2018, lk 4); komisjoni direktiiv 93/49/EMÜ, milles sätestatakse nende tingimuste loetelu, millele peavad nõukogu direktiivi 91/682/EMÜ kohaselt vastama dekoratiivtaimede paljundusmaterjal ja dekoratiivtaimed (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 9–18), muudetud direktiividega 1999/67/EÜ (EÜT L 164, 30.06.1999, lk 78) ja 2018/484/EL, (ELT L 81, 23.03.2018, lk 10–12); komisjoni direktiiv 93/61/EMÜ, milles sätestatakse loetelu tingimuste kohta, millele peab nõukogu direktiivi 92/33/EMÜ kohaselt vastama köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjal, v.a seeme (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 19–28); komisjoni direktiiv 93/62/EMÜ, millega kehtestatakse tarnijate ja ettevõtete järelevalve ja kontrolli rakendusmeetmed vastavalt nõukogu direktiivile 92/33/EMÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 29–30); nõukogu direktiiv 98/56/EÜ dekoratiivtaimede paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 226, 13.08.1998, lk 16–23), muudetud määrusega (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.05.2003, lk 1–35) ja direktiiviga 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28); komisjoni direktiiv 1999/66/EÜ, millega kehtestatakse tarnija poolt nõukogu direktiivi 98/56/EÜ kohaselt koostatud märgistusele või muudele dokumentidele esitatavad nõuded (EÜT L 164, 30.06.1999, lk 76–77); komisjoni direktiiv 1999/68/EÜ, milles nähakse ette lisasätted tarnijate poolt nõukogu direktiivi 98/56/EÜ alusel peetavate dekoratiivtaimesortide loetelude kohta (EÜT L 172, 08.07.1999, lk 42–43); nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 11, 15.01.2000, lk 17–40); nõukogu direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandusainetesortide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 1–11), muudetud määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23); nõukogu direktiiv 2002/54/EÜ peediseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 12–32), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28) ja 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33); nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 33–59), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005,

lk 18–33), 2006/124/EÜ (ELT L 339, 06.12.2006, lk 12–15) ja 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70) ning määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23);
nõukogu direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 60–73), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (EÜT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2013/63/EL (ELT L 341, 18.12.2013, lk 52–55), 2014/20/EL (ELT L 38, 07.02.2014, lk 32–38) ja 2014/21/EL (ELT L 38, 07.02.2014, lk 39–41);
nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 74–97), muudetud direktiividega 2002/68/EÜ (EÜT L 195, 24.07.2002, lk 32–33), 2003/45/EÜ (ELT L 138, 05.06.2003, lk 40–44), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33) ja 2009/74/EÜ (ELT L 166, 27.06.2009, lk 40–70);
komisjoni direktiiv 2006/47/EÜ, milles sätestatakse eritingimused, mis käsitlevad tuulekaera esinemist teraviljaseemnes (ELT L 136, 24.05.2006, lk 18–20);
komisjoni direktiiv 2008/62/EÜ, millega sätestatakse teatavad erandid kohalike ja piirkondlike oludega kohanenud ja geneetilisest erosioonist ohustatud põllukultuuride rahvaselektioonsortide ja sortide heakskiitmiseks ning kõnealuste rahvaselektioonsortide ja sortide seemnete ning seemnekartuli turustamiseks (ELT L 162, 21.06.2008, lk 13–19);
nõukogu direktiiv 2008/72/EÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (ELT L 205, 01.08.2008, lk 28–39);
nõukogu direktiiv 2008/90/EÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (ELT L 267, 08.10.2008, lk 8–22);
komisjoni direktiiv 2009/145/EÜ, millega sätestatakse teatavad erandid traditsiooniliselt teatavates paikkondades ja piirkondades kasvatatud ja geneetilisest erosioonist ohustatud köögivilja rahvaselektioonsortide ja -sortide ning selliste köögiviljasortide heakskiitmiseks, millel ei ole põllukultuuride tööstusliku tootmise puhul tegelikku väärtust, kuid mis on aretatud eritingimustes kasvamiseks, ning kõnealuste rahvaselektioonsortide ja sortide seemnete turustamiseks (ELT L 312, 27.11.2009, lk 44–54);
komisjoni direktiiv 2010/60/EL, millega sätestatakse teatavad erandid looduskeskkonna säilitamiseks mõeldud söödakultuuride seemnesegude turustamiseks (ELT L 228, 31.08.2010, lk 10–14);
komisjoni rakendusdirektiiv 2014/96/EL direktiivi 2008/90/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate, puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude märgistamise, pitseerimise ja pakkimise nõuete kohta (ELT L 298, 16.10.2014, lk 12–15);
komisjoni rakendusdirektiiv 2014/97/EL, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2008/90/EÜ tarnijate ja sortide registreerimise ning ühise sortide nimekirja osas (ELT L 298, 16.10.2014, lk 16–21);
komisjoni rakendusdirektiiv 2014/98/EL, millega rakendatakse nõukogu direktiivi 2008/90/EÜ seoses selle I lisas osutatud viljapuude perekondade ja liikide suhtes kehtivate erinõuetega, tarnijate suhtes kehtivate erinõuetega ning ametlikku inspekteerimist käsitlevate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 298, 16.10.2014, lk 22–61);
komisjoni rakendusdirektiiv (EL) 2019/1813, millega muudetakse komisjoni rakendusdirektiivi 2014/96/EL direktiivi 2008/90/EÜ kohaldamisalasse kuuluvate, puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude märgistamise, pitseerimise ja pakkimise nõuete kohta seoses paljundusmaterjali ja viljapuude sertifitseeritud kategooriate etiketi värviga ning seoses tarnija dokumendi sisuga (ELT L 278, 30.10.2019, lk 7–9).

[RT I, 30.06.2020, 7- jõust. 01.07.2020]